

Fonden for økologisk landbrug - Basisbudget 2015

Beløb i 1.000 kr. Note	Budget 2014 (senest indsendte budget)	Budget 2015	Relativ fordeling af B i %	Ændring A => B 100*(B- A)/A i %
	A	B	C	D

INDTÆGTER:

1. Overført fra forrige år	4.696	22.700	60	383
2. Promillemidler	10.000	10.000	27	0
3. Særbevilling og anden indtægt	6.000	5.000	13	-17
Renter	0	0	0	-
I. Indtægter i alt	20.696	37.700	100	82

UDGIFTER:

Samlede tilskud fordelt på formål

Afsætningsfremme	7.022	22.072	60	214
Forskning og forsøg	4.139	3.250	9	-21
Produktudvikling	0	0	0	0
Rådgivning	1.007	6.404	17	536
Uddannelse	446	848	2	90
Sygdomsforebyggelse	0	0	0	0
Sygdomsbekæmpelse	0	0	0	0
Dyrevelfærd	0	0	0	0
Kontrol	0	0	0	0
Særlige foranstaltninger	0	0	0	0
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer	5.034	4.389	12	-13
II. Udgifter til formål i alt	17.648	36.963	100	109

4. Fondsadministration

5. Fondsadministration - særlig pulje		600		
6. Revision	40	75	10	1
Advokatbistand	0	0	0	-
7. Effektvurderinger	50	50	7	0
Ekstern projektvurdering	0	0	0	-
8. Bestyrelsehonorar/befordringsgodtgørelse	10	10	1	0
Tab på debitorer	0	0	0	-
III. Administration i alt	100	735	100	6

IV. Udgifter i alt	17.748	37.698		112
---------------------------	---------------	---------------	--	------------

Overførsel til næste år	2.948	2		
Overførsel til næste år, % af årets udgift	16,6	0,0		

Fonden for økologisk landbrug - Basisbudget 2015

Beløb i 1.000 kr.	Budget 2014 (senest indsendte budget)	Budget 2015	Relativ fordeling af B i %	Ændring A => B 100*(B- A)/A i %
	A	B	C	D

Note

Samlet tilskud fordelt på tilskudsmodtagere:

1 Økologisk Landsforening	5.873	16.544	33	182
2 Videncentret for Landbrug	4.460	7.744	25	74
3 Landbrug & Fødevarer	446	4.421	3	891
4 Producentsammenslutninge Fremme af Økologisk				
Kvalitets Svinekød	0	573	0	-
5 Københavns Fødevarefællesskab	300	525	2	75
6 Danske Økologiske Erhvervsfrugtavlere	0	543	0	-
7 Agrologica	0	441	0	-
8 Syddansk Økologi, Syddansk Kvæg	0	420	0	-
9 DTU, Fødevareinstituttet	0	369	0	-
10 Lejre Kommune	0	335	0	-
11 Fonden Københavns Madhus	0	328	0	-
12 Producentforeningen "De Økologiske Gårdbutikker"	0	300	0	-
13 Landboforeningen Gefion/Økologisk rådgivning	631	299	4	-53
14 Bornholms Landbrug	0	298	0	-
15 Halkær Kro og Madhus	0	295	0	-
16 Knuthenlund Gods	0	293	0	-
17 Bjarne Larsen	0	290	0	-
18 Seerupgaard Udvikling IVS	0	288	0	-
19 Comida Fødevarerådgivning A/S	0	275	0	-
20 Råd & Dåd SMBA	0	273	0	-
21 Det Længste Strå v/ Birgitte Ravn Olesen	0	210	0	-
22 Økogårdene Skjern Enge	0	250	0	-
23 Foreningen for Biodynamisk Jordbrug	263	237	1	-10
24 Trolldgaarden v/ Phillip Dam	0	202	0	-
25 Mørdrupgård Korn Aps	0	200	0	-
26 Skærtøft Mølle	0	196	0	-
27 Krogerup Avlsgaard	0	185	0	-
28 Ny Lundgård Ismejeri	0	181	0	-
29 ØsterGRO	300	150	2	-50
30 Aarhus Universitet	534	112	3	-79
31 Dyrenes Beskyttelse	132	100	1	-24
32 Westergaards Planteskole	90	86	1	-4
- Udviklingscenter for Husdyr på Friland	341	0	2	-100
- GartneriRådgivningen	300	0	2	-100
- Grantoftegaard	300	0	2	-100
- Det Grønne Hus v/ Sydhavsøernes Frugtfestival	281	0	2	-100
- Janne Brændbyge	268	0	2	-100
- Halkær Ådal Økologisk	268	0	2	-100
- Økologisk Samsø	249	0	1	-100
- Bo Larsen	230	0	1	-100
- Hegnsholt Hønseri	225	0	1	-100
- Smag på Endelave	225	0	1	-100
- Danmarks Biavlerforening	201	0	1	-100
- Kalø Økologisk Landbrugsskole	200	0	1	-100
- Landbo Thy	200	0	1	-100
- MULD aps	196	0	1	-100
- Producentsammenslutningen Velfærdsdelikatesser				
ProVeldi	175	0	1	-100
- Hedehusene/Høje Taastrup økologiske				
Fødevarefællesskab v. Miljø- og Energicentret	170	0	1	-100

Fonden for økologisk landbrug - Basisbudget 2015

Beløb i 1.000 kr.	Budget 2014 (senest indsendte budget)	Budget 2015	Relativ fordeling af B i %	Ændring A => B 100*(B- A)/A i %
Note	A	B	C	D
- Miljøpunkt Amager	150	0	1	-100
- Mannerup Møllegård	147	0	1	-100
- Bjarne Krog - Krogagergård	128	0	1	-100
- Smag på Nordsjælland	100	0	1	-100
- Økologiens Venner /Økologiens Have	70	0	0	-100
- BusinessByHeart	63	0	0	-100
- Katrøj	55	0	0	-100
- Arbejdsgruppen bag Økologiens telt	52	0	0	-100
- Odense Fødevarerfællesskab	25	0	0	-100
V. I alt	17.648	36.963	100	109

Seneste indsendte budget for 2014 er det godkendte ændringsbudget.

Note 1. Regeringen indgik i 2014 en aftale med V, K og SF om en særlig pulje på 20 mio. kr. til en styrkelse af Danmarks økologiindsats i form af afsætningsindsats for økologiske produkter samt omlægnings- og fastholdelsestjek. Udmøntningen af puljen er sket med virkning i 2015 dvs. tilskud til aktiviteter i 2015. Midlerne indgår derfor i overførslen fra 2014 til 2015.

Note 2. Der er budgetteret med ordinære promillemidler på 10 mio. kr., jf. finanslovsforslaget for 2015.

Note 3. Regeringen og Enhedslisten indgik i 2013 en aftale om en særlig pulje på 17 mio. kr., der har til formål at støtte lokale ildsjæle, der arbejder for at fremme lokal afsætning og udviklingen af bæredygtige fødevarer. Puljen blev fordelt med 3 mio. kr. i 2013, 6 mio. kr. i 2014, 5 mio. kr. i 2015 og 3 mio. kr. i 2016.

Note 4. Opgaverne vedrørende fondens sekretariat og generelle omkostninger varetages af Landbrug & Fødevarer. Omkostningerne er budgetteret til 300 t.kr., som er finansieret af Landbrug & Fødevarer. Udgifter til generel fondsadministration er ikke finansieret af fondsmidler.

Note 5. Med hensyn til den særlige pulje på en styrkelse af Danmarks økologiindsats er der indgået en aftale med NaturErhvervstyrelsen om at en andel heraf midlerne kan bruges administration af puljen. Omkostningerne i 2014 vil fremgå af årsregnskab for 2014. I budgettet for 2015 er der hensat 600 t.kr. til administration i 2015 og 2016, hvor tilskudsmodtagerne skal afrapportere.

Note 6. Der er afsat 75 t.kr. til revision grundet stigningen i antallet af tilskudsmodtagere og projekter.

Note 7. Der er afsat 50 t.kr. til effektivvurderinger af støttede projekter.

Note 8. Der er afsat 10 t.kr. til rejsegodtgørelse til bestyrelsesmedlemmer i forbindelse med bestyrelsesmøder.

Fonden for økologisk landbrug - Basisbudget 2015

Oversigter over anvendelsen af midler fordelt efter hovedformål

Fonden for økologisk landbrug har for 2015 bevilget tilskud til projekter under 4 forskellige puljer. På denne og næste side vises anvendelsen af midlerne fordelt på landbrugsstøttelovens hovedformål.

Fondens ordinære pulje

	Bevilget tilskud
Samlet tilskud fordelt på formål	1.000 kr.
Afsætningsfremme	684
Forskning og forsøg	3.250
Produktudvikling	0
Rådgivning	1.399
Uddannelse	848
Sygdomsforebyggelse	0
Sygdomsbekæmpelse	0
Dyrevelværd	0
Kontrol	0
Særlige foranstaltninger	0
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer	4.389
Tilskud til formål i alt	10.570

Særlig pulje: Grønne ildsjæle for lokal afsætning

	Bevilget tilskud
Samlet tilskud fordelt på formål	1.000 kr.
Afsætningsfremme	7.135
Forskning og forsøg	0
Produktudvikling	0
Rådgivning	255
Uddannelse	0
Sygdomsforebyggelse	0
Sygdomsbekæmpelse	0
Dyrevelværd	0
Kontrol	0
Særlige foranstaltninger	0
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer	0
Tilskud til formål i alt	7.390

Særlig pulje for styrkelse af økologiindsatsen i Danmark - afsætningsindsats for økologiske produkter

	Bevilget tilskud
Samlet tilskud fordelt på formål	1.000 kr.
Afsætningsfremme	14.253
Forskning og forsøg	0
Produktudvikling	0
Rådgivning	0
Uddannelse	0
Sygdomsforebyggelse	0
Sygdomsbekæmpelse	0
Dyrevelværd	0
Kontrol	0
Særlige foranstaltninger	0
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer	0
Tilskud til formål i alt	14.253

Fonden for økologisk landbrug - Basisbudget 2015

Særlig pulje for styrkelse af økologiindsatsen i Danmark - tilskud til omlægnings- og fastholdelsestjek

	Bevilget tilskud
Samlet tilskud fordelt på formål	1.000 kr.
Afsætningsfremme	0
Forskning og forsøg	0
Produktudvikling	0
Rådgivning	4.750
Uddannelse	0
Sygdomsforebyggelse	0
Sygdomsbekæmpelse	0
Dyrevelfærd	0
Kontrol	0
Særlige foranstaltninger	0
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer	0
Tilskud til formål i alt	4.750

Fonden for økologisk landbrug - Basisbudget 2015

Oversigter over støttede projekter under de særlige puljer

På denne og næste side vises oversigter over de projekter, som Fonden for økologisk landbrug støtter under de tre særlige puljer i 2015.

Særlig pulje: Grønne ildsjæle for lokal afsætning

Projekttitel	Bevilget tilskud i 1.000 kr.
1 Fremme af lokal afsætning ved lokal synliggørelse af gårdbutikker i forbindelse med Økologisk Høstmarked 2015	350
2 Udvikling af nye lokale veje for økologisk kød-udbud til offentlige køkkener	328
3 Uddannelsesdage og Netværk for Økologiske Gårdbutikker	300
4 Find vej til lokal økologi	300
5 Nye lokale økologiske producenter/produkter i Dagli' Brugsen	300
6 Mobile Hønsehuse – græsbaseerede højværdi æg til direkte salg	299
7 Bornholm Økoafsætning og -samarbejde (Bafsa)	298
8 Synliggørelse af lokal økologi i spydspidsbutikker	298
9 FoodNet – et open source IT-medlemssystem for økologiske fødevarefællesskaber	297
10 Madhuset i Halkær Ådal – et økologisk afsætningsløft til hele Nordjylland	295
11 Formidling af økologiske producenter ved Knuthenlund - Fælles formidling om økologi og samarbejde med producenter og lokalsamfund	293
12 Velfærdsslagtet studekød fra Varde Ådal	290
13 Direkte salg via afhentningsmodul med automatisk kodelås og lange åbningstider. Nyt afsætningskoncept fra mark til bord – direkte og uden spild	288
14 Praktisk guide for mindre producenter. Vilkår og regler vedrørende lokal produktion og afsætning af økologiske fødevarer	275
15 Øget Økologiafsætning i Jammerbugten i Nordjylland – med lokalt aftryk og socialt ansvar	273
16 Erfagrupper med fokus på de produktionsøkonomiske udfordringer ved lokal afsætning af fødevarer	270
17 Nye muligheder for involvering af forbrugere med henblik på en mere effektiv naturpleje og udvidelse af det økologiske areal	252
18 Lokal Økologi i Lokale Gryder i Lejre Kommune	250
19 Afsætning af specialprodukter fra landbrug omkring Skjern Enge	250
20 Lokal biodynamisk afsætning - mere salg og til flere kunder	237
21 ØkoStartpakke – en opstartspakke for økologiske fødevarefællesskaber	228
22 Lokal afsætning af gourmet charcuterier af sortbroget landrace svin	202
23 Afsætning af specialmel på specialmarkeder i Nordsjælland og København	200
24 Frisk brød til lokale forbrugere fra lokale møllerier	196
25 Lokal afsætning af is fra gårdmejeri	181
26 Mere lokalt økologisk mel i lokale butikker	150
27 GRO - Et projekt om lokal og bæredygtig fødevarerproduktion og afsætning i København	150
28 Rejsehold for 'Grønne Ildsjæle for lokal afsætning'	145
29 Rejsehold for koncept- og vidensudvikling for økologiske landmænd	110
30 Den Økologiske Kommune: Ny Lokal Torvehal	85
I alt	7.390

Fonden for økologisk landbrug - Basisbudget 2015

Særlig pulje for styrkelse af økologiindsatsen i Danmark - tilskud til omlægnings- og fastholdelsestjek

Projektitel	Bevilget tilskud i 1.000 kr.
1 Fokuseret omlægnings- og udviklingstjek via samarbejde med mejerier og	2.178
2 Fastholdelses- og Omlægningstjek med lokal forankring	2.152
3 Synliggørelse af økonomien i økologien	420
I alt	4.750

Særlig pulje for styrkelse af økologiindsatsen i Danmark - afsætningsindsats for økologiske produkter

Projektitel	Bevilget tilskud i 1.000 kr.
1 Jubilæumskampagne, Ø-mærket 25 år	3.300
2 Fælles eksponering på økologisk fællesstand på Internationale messer 2015	2.750
3 Foodservice mødes om økologi - Copenhagen Food Fair 2015	1.890
4 Dansk økoeksport til Kina via netværk og vidensdeling	1.280
5 Økologisk fællesstand på Anuga messen, Köln	728
6 Økologiske Food Fighters 2015	602
7 Sofari 2015 – Oplev det økologisk griseliv	573
8 Økologiske æbler - markedsanalyse og information	543
9 Økologisk markedsføring ifbm. Anuga messen, Köln	486
10 Inspiration af kæder og grossister på eksportmarkeder til markedsføring af økologi	450
11 Økologi til alle - økologioplysning i detailhandlen	400
12 Økodag 2015	400
13 Drejebog for økologisk mad i børneinstitutioner, 0-6 år	350
14 Økologi i bevægelse - fejring af Ø-mærket	287
15 All about organics	214
I alt	14.253

Supplerende oplysninger - Basisbudget 2015

Note	Beløb i 1000 kr.	Budget 2014 (senest indsendte)	Budget 2015	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
------	------------------	--------------------------------------	-------------	--

VI. Aktiviteter fordelt på tilskudsmodtagere

	5.873	16.544	
Økologisk Landsforening i alt:			
Afsætningsfremme:			
1 Jubilæumskampagne, Ø-mærket 25 år	0	3.300	§2 stk. 1, 4b
2 Fælles eksponering på økologisk fællesstand på Internationale messer 2015	0	2.750	DMG
3 Foodservice mødes om økologi - Copenhagen Food Fair 2015	0	1.890	DMG
4 Inspiration af kæder og grossister på eksportmarkeder til markedsføring af økologi	0	450	§5
5 Økologi til alle - økologioplysning i detailhandlen	0	400	§2 stk. 1, 4b
6 Økodag 2015	0	400	§2 stk. 1, 4b
7 Drejebog for økologisk mad i børneinstitutioner, 0-6 år	0	350	§2 stk. 1, 4b
8 Fremme af lokal afsætning ved lokal synliggørelse af gårdbutikker i forbindelse med Økologisk Høstmarked 2015	0	350	§2 stk. 1, 4b
9 Kampagne for økologisk svinekød 2015	0	300	§5
10 Find vej til lokal økologi	0	300	§2 stk. 1, 5
11 Synliggørelse af lokal økologi i spydspidsbutikker	0	298	§5
12 Erfagrupper med fokus på de produktionsøkonomiske udfordringer ved lokal afsætning af fødevarer	0	270	DMG
- Drejebog til køkkenpersonale i offentlige storkøkkener	550	0	
- Økodag med opfølgingskampagne	400	0	
- Lokale varer til lokale butikker i detailhandlen	340	0	
- Fra snak til handling! Mangfoldig og lokal økologi fra midtjyske producenter - til trendsættende restauranter i Aarhus	305	0	
- Økologisk Frugt og Grønt - slip det fri	300	0	
- Formidling af fakta om økologi	300	0	
- Lokal afsætning af økologisk kød fra mindre producenter og gårdbutikker direkte til forbrugerne	300	0	
Afsætningsfremme i alt	2.495	11.058	
Rådgivning:			
13 Fokuseret omlægnings- og udviklingstjek via samarbejde med mejerier og Friland samt i områder med potentielle gødningskilder	0	2.178	§ 2, stk. 1, 2
14 Økonomisk strategi for økologisk mælkeproduktion	0	400	§2 stk. 1, 4b
15 Rejsehold for 'Grønne Ildsjæle for lokal afsætning'	0	145	DMG
- Fem klimaoptimerede økologiske bedriftstyper	350	0	
- Rejsehold - til Grøn pulje for lokal afsætning af fødevarer	193	0	
Rådgivning i alt	543	2.723	
Forskning og forsøg:			
16 Økologisk græsfrøavl - update	300	300	§ 11
17 Fertilitetspåvirkning af fytoøstrogener i rødkløver til økologiske får og geder	0	300	§ 11
18 Nye mål for økologisk fodring	0	285	§ 11
19 Lyngflies som strøelse og rodemateriale til svin og fjerkræ	0	250	§ 11
20 Innovative økologiske dyrkningssystemer - Økologi i Sporet	286	233	§ 11
- Høsilage - optimering af proteinkvalitet til malkekøer	200	0	
- Maksimal produktion af økologisk kvælstof med mobil grøngødning	104	0	
Forskning og forsøg i alt	890	1.368	

Supplerende oplysninger - Basisbudget 2015

Note	Beløb i 1000 kr.	Budget 2014 (senest indsendte)	Budget 2015	Specifikation af anvendt statsstøtterege
------	------------------	--------------------------------------	-------------	--

Medfinansiering af initiativer under EU-programmer:

21	Optimering af grovfoderudbyttet hos økologiske mælkeproducenter	0	400	
22	Stabile udbytter i økologisk vinterraps	0	295	
23	Mere græs til køer i store besætninger	0	250	
-	Recirkulering af næringsstoffer fra by til land	500	0	
-	Økologisk dyrkning af energiafgrøder under bæredygtige forhold	350	0	
-	Økonomisk strategi for økologisk mælkeproduktion	305	0	
-	Fertilitetspåvirkning af fytoøstrogener i rødkløver til økologiske får og geder	300	0	
-	Nye mål for økologisk fodring	285	0	
-	Effektive afgræsningsstrategier med skiftevis forskellige dyrearter	205	0	
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer i alt		1.945	945	

Uddannelse:

24	Børn som bønder	0	450	§2 stk. 1, 4b
Uddannelse i alt		0	450	

Videncentret for Landbrug i alt:

4.460   **7.744**

Medfinansiering af initiativer under EU-programmer:

25	Økologiske markforsøg - højere udbytter og mere robust produktion i kløvergræs og vårsæd	596	575	
26	Afskallet havre til økologiske husdyr	0	400	
27	Næringsstofferne retur til markerne - køreplan og aktion	0	400	
28	Styrket konkurrenceevne i økologisk mælkeproduktion	0	380	
29	Sunde maver - sunde grise	300	300	
30	Differentieret avl af økologiske grise	0	300	
31	Økologisk vækst - bring nye forbrugerstrømninger i byen ud til de innovative økologiske producenter	0	300	
32	Strategisk bæredygtig udvikling på økologiske bedrifter	0	289	
33	Øget selvforsyning med økologisk proteinfoder baseret på foderkål	250	250	
34	Nye muligheder i økologisk korndyrkning - samdyrkning og kortere vækstsæson	250	250	
-	Crimping - når en våd høst er penge værd	350	0	
-	Ressourcebevidst økologisk dyrkningssystem	350	0	
-	Økologisk gødning baseret på fast organisk materiale behandlet i biogasanlæg	336	0	
-	Økologisk vækst - bring nye forbrugerstrømninger i byen ud til de innovative økologiske producenter	300	0	
-	Fedt nok til økologiske malkekøer	245	0	
-	Professionel forædling til økologi: Barrierer og markedsudvikling	40	0	
-	Rapsologi - vejen til at dyrke økologisk vinterraps i Danmark	72	0	
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer i alt		3.089	3.444	

Rådgivning:

35	Fastholdelses- og Omlægningstjek med lokal forankring	0	2.152	§ 2, stk. 1, 2
36	Økologi på vej - Økologi-Kongres 2015	0	649	§2 stk. 1, 4b
37	Ressourcebevidst økologisk dyrkningssystem	0	350	§2 stk. 1, 4a
38	Rejsehold for koncept- og vidensudvikling for økologiske landmænd	0	110	DMG
-	Rejsehold for afsætningsfremme og partnerskaber for økologiske producenter.	200	0	
Rådgivning i alt		200	3.261	

Supplerende oplysninger - Basisbudget 2015

Note	Beløb i 1000 kr.	Budget 2014 (senest indsendte)	Budget 2015	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
------	------------------	--------------------------------------	-------------	--

Afsætningsfremme:

39 Nye lokale økologiske producenter/produkter i Dagli' Brugsen	0	300	DMG
40 Mere lokalt økologisk mel i lokale butikker	0	150	§ 11
- Steppebrand for Grønne ildsjæle	150	0	
Afsætningsfremme i alt	150	450	

Forskning og forsøg:

41 Optimering af mekanisk ukrudtsbekæmpelse (Optimek)	262	296	§ 11
42 FEDT NOK til økologiske malkekøer	0	293	§ 11
- Dansk økologisk protein til danske husdyr (ØkoProtein)	459	0	
- "Flere lokale æg i lokale butikker". Udvikling af lokale økologiske forretnings- og afsætningskoncepter	300	0	
Forskning og forsøg i alt	1.021	589	

Landbrug & Fødevarer i alt:

446 4.421

Afsætningsfremme:

43 Dansk økoeksport til Kina via netværk og vidensdeling	0	1.280	§6
44 Økologisk fællesstand på Anuga messen, Køln	0	728	§2 stk. 1, 4b
45 Økologiske Food Fighters 2015	0	602	§2 stk. 1, 4b
46 Økologisk markedsføring ifbm. Anuga messen, Køln	0	486	DMG
47 Stemplet med Ø - en folkeoplysende vandredstilling	0	289	§2 stk. 1, 4b
48 Økologi i bevægelse - fejring af Ø-mærket	0	287	§2 stk. 1, 4b
49 All about organics	0	214	§2 stk. 1, 4b
50 Øko-opkvalificering af indkøbere fra nøglemarkeder	0	137	§2 stk. 1, 4b
Afsætningsfremme i alt	0	4.023	

Uddannelse:

51 Få styr på økologien - læremiddel 7. - 9. klasse	0	398	§2 stk. 1, 4b
- Temalæremiddel om økologi i landbruget til grundskolens mellemtrin	446	0	
Uddannelse i alt	446	398	

Producentensammenslutningen Fremme af Økologisk Kvalitets Svinekød i alt:

0 573

Afsætningsfremme:

52 Sofari 2015 – Oplev det økologisk griseliv.	0	573	§2 stk. 1, 4b
Afsætningsfremme i alt	0	573	

Danske Økologiske Erhvervsfrugtavlere i alt:

0 543

Afsætningsfremme:

53 Økologiske æbler - markedsanalyse og information	0	543	§2 stk 1 4b
Afsætningsfremme i alt	0	543	

Supplerende oplysninger - Basisbudget 2015

Note	Beløb i 1000 kr.	Budget 2014 (senest indsendte)	Budget 2015	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
Københavns Fødevarerfællesskab i alt:		300	525	
Afsætningsfremme:				
54	FoodNet – et open source IT-medlemssystem for økologiske fødevarerfællesskaber	0	297	DMG
55	ØkoStartpakke – en opstartspakke for økologiske fødevarerfællesskaber	0	228	ej statsstøtte
-	ØkoHub - stærkere forbindelser mellem land og by	300	0	
Afsætningsfremme i alt		300	525	
Agrologica i alt:		0	441	
Forskning og forsøg:				
56	POPkorn (Udvikling af populationer af korn)	0	348	§11
57	COBRA (Coordinating Organic plant Breeding Activities for Diversity)	0	93	§11
Forskning og forsøg i alt		0	441	
Syddansk Økologi, Syddansk Kvæg		0	420	
Rådgivning:				
58	Synliggørelse af økonomien i økologien	0	420	§ 2, stk. 1, 2
Rådgivning i alt		0	420	
DTU, Fødevarerinstitutionen		0	369	
Forskning og forsøg:				
59	Kortlægning af smitte med Campylobacter hos økologiske slagtekyllinger	0	369	§11
Forskning og forsøg i alt		0	369	
Lejre Kommune i alt:		0	335	
Afsætningsfremme:				
60	Lokal Økologi i Lokale Gryder i Lejre Kommune	0	250	ej statsstøtte
61	Den Økologiske Kommune: Ny Lokal Torvehal	0	85	ej statsstøtte
Afsætningsfremme i alt		0	335	
Fonden Københavns Madhus i alt:		0	328	
Afsætningsfremme:				
62	Udvikling af nye lokale veje for økologisk kød-udbud til offentlige køkkener	0	328	ej statsstøtte
Afsætningsfremme i alt		0	328	

Supplerende oplysninger - Basisbudget 2015

Note	Beløb i 1000 kr.	Budget 2014 (senest indsendte)	Budget 2015	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
Producentforeningen "De Økologiske Gårdbutikker" i alt		0	300	
Afsætningsfremme:				
63	Uddannelsesdage og Netværk for Økologiske Gårdbutikker	0	300	DMG
Afsætningsfremme i alt		0	300	
Landboforeningen Gefion/Økologisk rådgivning i alt:		631	299	
Afsætningsfremme:				
64	Mobile Hønehuse – græsbaseerede højeværdi æg til direkte salg	0	299	§2 stk. 1 nr. 4a
Afsætningsfremme i alt		0	299	
Forskning og forsøg:				
	- "ÆG-AKTIER" - direkte afsætning af æg fra mindre mobile og lokale hønehuse	370	0	
	- Æblesorters robusthed med "Topaz-plet" - en ny æblesygdom	261	0	
Forskning og forsøg i alt		631	0	
Bornholms Landbrug i alt:		0	298	
Afsætningsfremme:				
65	Bornholm Økoafsætning og -samarbejde (Bafsa)	0	298	DMG
Afsætningsfremme i alt		0	298	
Halkær Kro og Madhus i alt:		0	295	
Afsætningsfremme:				
66	Madhuset i Halkær Ådal – et økologisk afsætningsløft til hele Nordjylland	0	295	DMG
Afsætningsfremme i alt		0	295	
Knuthenlund Gods i alt:		0	293	
Afsætningsfremme:				
67	Formidling af økologiske producenter ved Knuthenlund - Fælles formidling om økologi og samarbejde med producenter og lokalsamfund	0	293	DMG
Afsætningsfremme i alt		0	293	
Bjarne Larsen i alt:		0	290	
Afsætningsfremme:				
68	Velfærdsslagtstet studekød fra Varde Ådal	0	290	DMG
Afsætningsfremme i alt		0	290	

Supplerende oplysninger - Basisbudget 2015

Note	Beløb i 1000 kr.	Budget 2014 (senest indsendte)	Budget 2015	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
Seerupgaard Udvikling IVS i alt:		0	288	
Afsætningsfremme:				
69	Direkte salg via afhentningsmodul med automatisk kodelås og lange åbningstider. Nyt afsætningskoncept fra mark til bord – direkte og uden spild	0	288	DMG
Afsætningsfremme i alt		0	288	
Comida Fødevarerådgivning A/S i alt:		0	275	
Afsætningsfremme:				
70	Praktisk guide for mindre producenter. Vilkår og regler vedrørende lokal produktion og afsætning af økologiske fødevarer	0	275	ej statsstøtte
Afsætningsfremme i alt		0	275	
Råd & Dåd SMBA i alt:		0	273	
Afsætningsfremme:				
71	Øget Økologiafsætning i Jammerbugten i Nordjylland – med lokalt aftryk og socialt ansvar	0	273	DMG
Afsætningsfremme i alt		0	273	
Økogårdene Skjern Enge i alt:		0	250	
Afsætningsfremme:				
72	Afsætning af specialprodukter fra landbrug omkring Skjern Enge	0	250	DMG
Afsætningsfremme i alt		0	250	
Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt:		263	237	
Afsætningsfremme:				
73	Lokal biodynamisk afsætning - mere salg og til flere kunder - Flere biodynamiske lokal-kunder - højere forarbejdningsgrad af biodynamiske fødevarer og større lokal afsætning	0 263	237	DMG
Afsætningsfremme i alt		263	237	
Det Længste Strå v/ Birgitte Ravn Olesen i alt:		0	210	
Afsætningsfremme:				
74	Nye muligheder for involvering af forbrugere med henblik på en mere effektiv naturpleje og udvidelse af det økologiske areal	0	210	DMG
Afsætningsfremme i alt		0	210	
Troldgaarden v/ Phillip Dam i alt:		0	202	
Afsætningsfremme:				
75	Lokal afsætning af gourmet charcuterier af sortbroget landrace svin	0	202	DMG
Afsætningsfremme i alt		0	202	

Supplerende oplysninger - Basisbudget 2015

Note	Beløb i 1000 kr.	Budget 2014 (senest indsendte)	Budget 2015	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
Mørdrupgård Korn Aps i alt:		0	200	
Afsætningsfremme:				
76	Afsætning af specialmel på specialmarkeder i Nordsjælland og København	0	200	DMG
Afsætningsfremme i alt		0	200	
Skærtoft Mølle i alt:		0	196	
Afsætningsfremme:				
77	Frisk brød til lokale forbrugere fra lokale møllerier	0	196	DMG
Afsætningsfremme i alt		0	196	
Krogerup Avlsgaard i alt:		0	185	
Forskning og forsøg:				
78	CirkelKompost - Naturpleje som økologisk jordforbedring	0	185	§11
Forskning og forsøg i alt		0	185	
Ny Lundgård Ismejeri i alt:		0	181	
Afsætningsfremme:				
79	Lokal afsætning af is fra gårdmejeri	0	181	DMG
Afsætningsfremme i alt		0	181	
ØsterGRO i alt:		300	150	
Afsætningsfremme:				
80	GRO - et projekt om lokal og bæredygtig fødevareproduktion i København	300	150	DMG
Afsætningsfremme i alt		300	150	
Aarhus Universitet i alt:		534	112	
Forskning og forsøg:				
81	Fjerpilning og den ernæringsmæssige sammenhæng	212	112	§ 11
-	Færre døde høns	230	0	
-	Flerårige kløvergræsmarker til afgræsning	92	0	
Forskning og forsøg i alt		534	112	
Dyrenes Beskyttelse i alt:		132	100	
Forskning og forsøg				
82	Græs og grøntaffald til grise	0	100	§ 11
-	Stalddørssalg af slagtefjerkræ	132	0	
Forskning og forsøg i alt		132	100	

Supplerende oplysninger - Basisbudget 2015

Note	Beløb i 1000 kr.	Budget 2014 (senest indsendte)	Budget 2015	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
Westergaards Planteskole i alt:		90	86	
Forskning og forsøg:				
83	Produktion af økologiske danske figner i uopvarmet plasttunnel	90	86	§ 11
Forskning og forsøg i alt		90	86	
Udviklingscenter for Husdyr på Friland i alt:		341	0	
Forskning og forsøg:				
-	Miljøsikker produktion af ungsvin på friland	341	0	
Forskning og forsøg i alt		341	0	
GartneriRådgivningen i alt:		300	0	
Forskning og forsøg:				
-	Optimering af dyrkningssikkerhed i økologisk kernefrugt	300	0	
Forskning og forsøg i alt		300	0	
Grantoftegaard i alt:		300	0	
Afsætningsfremme:				
-	Nemmere lokal afsætning af kødprodukter til lokale køkkener	300	0	
Afsætningsfremme i alt		300	0	
Det Grønne Hus v/ Sydhavsøernes Frugtfestival i alt:		281	0	
Afsætningsfremme:				
-	Det Grønne Hus i Saksøbing - som udgangspunkt for iværksætteri og afsætning af økologiske fødevarer fra Lolland-Falster	281	0	
Afsætningsfremme i alt		281	0	
Janne Brændbyge i alt		268	0	
Afsætningsfremme:				
-	Lokal afsætning på køl og frost i partnerskab med detail	268	0	
Afsætningsfremme i alt		268	0	
Halkær Ådal Økologisk i alt:		268	0	
Afsætningsfremme:				
-	Økologiske måltidskasser til ældre - god smag og værdigt koncept fra Himmerland	268	0	
Afsætningsfremme i alt		268	0	

Supplerende oplysninger - Basisbudget 2015

Note	Beløb i 1000 kr.	Budget 2014 (senest indsendte)	Budget 2015	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
Økologisk Samsø i alt:		249	0	
Afsætningsfremme:				
- Fælles lokal afsætning og formidling om økologiske produkter fra Samsø via "Tranebjerg Økologiske Butik"		249	0	
Afsætningsfremme i alt		249	0	
Bo Larsen i alt:		230	0	
Afsætningsfremme:				
- Økologisk slagtehus i Nordjylland		230	0	
Afsætningsfremme i alt		230	0	
Hegnsholt Hønseri i alt		225	0	
Afsætningsfremme				
- Børnehavehøns		225	0	
Afsætningsfremme i alt		225	0	
Smag på Endelave i alt:		225	0	
Afsætningsfremme:				
- Bæredygtig afsætning og netværksbaseret distribution af specialvarer fra Endelave		225	0	
Afsætningsfremme i alt		225	0	
Danmarks Biavlerforening i alt:		201	0	
Rådgivning:				
- Hvordan etableres en økologisk biavl i Danmark?		201	0	
Rådgivning i alt		201	0	
Kalø Økologisk Landbrugsskole i alt:		200	0	
Afsætningsfremme:				
- Muld, mad og mening		200	0	
Afsætningsfremme i alt		200	0	
Landbo Thy i alt:		200	0	
Forskning og Forsøg				
- Økologisk studekød direkte fra Thy Nationalpark. Udvikling af et afsætningskoncept		200	0	
Forskning og forsøg i alt		200	0	

Supplerende oplysninger - Basisbudget 2015

Note	Beløb i 1000 kr.	Budget 2014 (senest indsendte)	Budget 2015	Specifikation af anvendt statsstøtterege
MULD aps i alt:		196	0	
Afsætningsfremme:				
-	Økologiske og gastronomisk ambassadør for biodiversitet og lokale råvarer	196	0	
Afsætningsfremme i alt		196	0	
Producentsammenslutningen Velfærdsdelikatesser				
ProVeldi i alt:		175	0	
Afsætningsfremme:				
-	Andelslam - et koncept for salg af Velfærdsdelikatesse gotlam	175	0	
Afsætningsfremme i alt		175	0	
Hedehusene/Høje Taastrup økologiske				
Fødevarefællesskab v. Miljø- og Energicentret i alt:		170	0	
Afsætningsfremme:				
-	Lokal økologisk fødevareforsyning i et forstadsområde - Høje-Taastrup og omegn	170	0	
Afsætningsfremme i alt		170	0	
Miljøpunkt Amager i alt:				
Afsætningsfremme:				
-	Eat Your City - konference om den spiselige by	150	0	
Afsætningsfremme i alt		150	0	
Mannerup Møllegård i alt:				
Afsætningsfremme:				
62	Mælkeautomat til lokal afsætning af økologisk mælk	147	0	
Afsætningsfremme i alt		147	0	
Bjarne Krog - Krogagergård				
Afsætningsfremme:				
-	Leveringsordninger - afsætninger af økologisk kvalitetskød til medarbejdere på arbejdspladser	128	0	
Afsætningsfremme i alt		128	0	

Supplerende oplysninger - Basisbudget 2015

Note	Beløb i 1000 kr.	Budget 2014 (senest indsendte)	Budget 2015	Specifikation af anvendt statsstøtterege
Smag på Nordsjælland i alt:		100	0	
Afsætningsfremme:				
- Lokalmad i offentlig bispising på regionalt plan		100	0	
Afsætningsfremme i alt		100	0	
Økologiens Venner /Økologiens Have i alt:		70	0	
Afsætningsfremme:				
- Grøn Festival - Økologiens Have		70	0	
Afsætningsfremme i alt		70	0	
BusinessByHeart i alt:		63	0	
Rådgivning:				
- Rejsehold: Lokal afsætning med Dyrevelfærd By Heart		63	0	
Rådgivning i alt		63	0	
Katrøj i alt:		55	0	
Afsætningsfremme:				
- Lejre økologiske Fødevarerfællesskab - lokalt afsætningled mellem producenter og storkøkkener?		55	0	
Afsætningsfremme i alt		55	0	
Arbejdsgruppen bag Økologiens telt i alt:		52	0	
Afsætningsfremme				
- Økologiske oplevelser - pepalk og workshops for alle aldre		52	0	
Afsætningsfremme i alt		52	0	
Odense Fødevarerfællesskab i alt:		25	0	
Afsætningsfremme:				
- Grøn bæredygtighed - lokal omstilling		25	0	
Afsætningsfremme i alt		25	0	

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Note 1. Jubilæumskampagne, Ø-mærket 25 år

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at styrke afsætningen af økologiske varer i Danmark gennem en informationskampagne om økologi med afsæt i Ø-mærkets 25 års jubilæum. Delmålene i kampagne er:

- At give afsætningsled og forbrugere i såvel detailmarkedet som foodservicebranchen viden om, at køb af økologiske fødevarer gør en forskel for natur, mennesker og dyr, idet denne viden om de økologiske produkters merværdi vil bidrage til at nedbryde den største barriere for køb af økologiske produkter – nemlig merprisen.
- At øge synligheden af økologi, så økologi bliver mere "top of mind" blandt andet i købsituationen.
- At give inspiration til spændende anvendelsesmuligheder for de økologiske produkter og dermed styrke købsmotivet.
- At give danskerne nogle oplevelser med økologi, der både taler til hjerne og hjerte, hvorved forankringen af budskaberne styrkes.
- At skabe ambassadører for økologien ved at motivere pressen, dagligvarekæderne, virksomheder, andre organisationer, køkkener og forbrugere til at videreformidle kampagnes budskaber.

Projektet vil bestå af følgende aktiviteter: En PR-indsats, annoncer i de trykte medier og en indsats på de sociale medier. Involvering af eksterne partnere og samlet information om alle de økologiske aktiviteter i 2015. Butiksaktiviteter og –materialer. Aktiviteter på Folkemødet, Roskilde Dyrskue, Kulinarisk Sydfyn, Copenhagen Cooking og Food Festival. Lokale arrangementer med inddragelse af de økologiske landmænd og virksomheder. Indsatser rettet mod foodservicesektoren.

Note 2. Fælles eksponering på økologisk fællesstand på Internationale messer 2015

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at sikre grundlaget for en fortsat vækst i økologiske fødevarer på eksportmarkeder og inspirere beslutningstagere på eksportmarkeder til at markedsføre økologi via en fælles økologisk eksponering på en økologisk fællesstand på hver af følgende messer:

- verdens førende økologiske fødevaremesse BioFach i Nürnberg
  - den internationale fødevaremesse, PLMA, med fokus på økologi som private label eller ingrediens
  - den mindre nordiske økologimesse, Nordic Organic Food fair, med fokus på økologi fra nordiske markeder.
-

Note 3. Foodservice mødes om økologi - Copenhagen Food Fair 2015

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at arbejde for en øget afsætning af økologiske produkter på foodservicemarkedet. "– hvad vælger du?" - bliver den samlende titel for en stor økologisk fællesstand med ca. 50 deltagende udstillere på Copenhagen Food Fair i Bella Centret 2015 (Nordeuropas største fagmesse for fødevarerbranchen). Messen forventer 30.000 gæster over tre dage. Afsættet er Ø-mærkets 25 års jubilæum.

Projektet har som mål at samle alle i den professionelle fødevareresektor om at fejre økologiens første 25 år og inspirere fremtidens fødevarerprofessionelle til den fortsatte rejse mod mere økologi. Der arbejdes med to målgrupper: De køkkenprofessionelle samt gruppen af deltagende leverandører/producenter, som begge

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

tilbydes kompetenceudviklende forløb i forbindelse med messen. Der udvikles et nyt fysisk messekoncept med det mål at skabe et åbent formidlingsrum for mødet mellem køkkenprofessionelle. På et levende fællesområde bygget op omkring et gigantisk Ø, der fungerer som kombineret scene og møderum, skabes under hele messen møder mellem faggrupper. Der bliver rum for en åben dialog om økologiens muligheder, hvor vi kan begejstre og favne tvivlerne og skabe meningsfyldte møder og videndeling.

Note 4. Inspiration af kæder og grossister på eksportmarkeder til markedsføring af økologi

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at inspirere kæder og grossister på eksportmarkeder til markedsføring af økologi. Dette skal foregå gennem samarbejde og dialog med kæder og grossister, i form af møder og præsentationer af økologi potentiale for beslutningstagere i kæder og hos grossister samt i form af økologi annoncer, økologi kampagner, PR og analyser, der kan bidrage til nye vinkler på markedsføring af økologi. Dette skal desuden ske ved at motivere og inspirere til nye økologi tiltag og mere synlighed og kommunikation om økologi. Projektet indeholder følgende hovedindsatsområder: Præsentationer af økologi potentiale og nye veje til at udvikle økologi for beslutningstagere i kæder og grossister på eksportmarkeder. Analyser af økologiuudvikling og markedsdata om økologi. In store kampagner og synliggørelse af økologi i butikkerne via butiksevents og materialer. Inspiration og viden om økologi til specifikke målgrupper og nye vinkler på markedsføring af økologi, fx økologiske 'sæsonområder' i butik som fx at sameksponere økologiske børnesnacks i butik.

Note 5. Økologi til alle - økologioplysning i detailhandlen

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at give forbrugerne en større viden om merværdien i den økologiske produktion gennem et magasin, der distribueres via detailhandlen. Gennem saglig, faktuel information kan man give lejlighedsvis økologi-interesserede forbrugere gode argumenter for økologi, så de opdager fordelene ved flere økologiske varegrupper, end dem de allerede vælger økologisk i en indkøbssituation. Detailhandlen efterspørger et sagligt forbrugermagasin med sæsonpræg, brugbare tips til en mere økologisk hverdag og viden om produktionsmetoden. Økologi for alle er et kvartalsmagasin med fakta og gode argumenter for en mere økologisk livsstil i øjenhøjde med forbrugerne. Her er lækre madfotos, formidling af ny viden og forskning i øjenhøjde med læserne, reportager fra øko-arealerne og inspiration til at prøve nye råvarer lige fra nye kartoffelsorter til glaskål. Magasinet har tv-kokken Louisa Lorang som ambassadør, der kan levere nemme opskrifter og erfaringer med at bruge øko-varer.

Note 6. Økodag 2015

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at fastholde og øge forbrugerens viden om værdierne i økologisk mælkeproduktion samt øge loyaliteten overfor økologisk mælk og mejeriprodukter for dermed at øge salget i 2015. Dette opnås ved, at forbrugerne på Økodag inviteres ud på økologiske gårde med mælkeproduktion for at se de økologiske køer blive lukket ud på græs i foråret for første gang efter en lang vinter i stalden. Forbrugerne oplever livet på en gård med økologisk mælkeproduktion og kommer i direkte kontakt med mælkeproducenten. På den måde øges forbrugernes viden om de værdier, der ligger til grund for økologisk mælkeproduktion. Eventen sætter fokus på kvaliteten af økologiske produkter gennem oplevelse, oplysning og smagsprøver. Hensigten

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

er, at oplevelsen på gårdene vil forankre sig emotionelt hos forbrugerne med det resultat, at de i højere grad vælger økologisk mælk, når de står ved køledisken. Hele projektet bygger på faktabaserede og videnskabeligt dokumenterede argumenter for økologi.

Note 7. Drejebog for økologisk mad i børneinstitutioner, 0-6 år

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at flere børneinstitutioner (0-6 år) lægger om til økologi. Der skal udarbejdes en bog for at få et effektivt redskab til at komme i dialog med og inspirere ledelse og køkkenpersonale i daginstitutioner. Bogen skal skabe motivation og tro på, at en omlægning er mulig "hos os". Bogen vil være så fyldestgørende, at den vil kunne bruges som decideret drejebog for omlægning fra start til slut, ligesom den vil være kilde til yderligere inspiration for de køkkener, der allerede er i gang. Bogen vil via faglig viden, informere om økologi og økologiske råvarer, dejlige madbilleder, konkrete opskrifter og ikke mindst beskrivelse af cases fra start til slut. Der skal trykkes 3000 bøger, der fordeles til relevante køkkener.

Note 8. Fremme af lokal afsætning ved lokal synliggørelse af gårdbutikker i forbindelse med Økologisk Høstmarked 2015

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at bruge Økologisk Høstmarked 2015 som platform for lokal synliggørelse af de økologiske gårdbutikker. Målet er, at forbrugerne i højere grad får kendskab til mulighederne for lokale indkøb - og den lokale, direkte afsætning af økologi dermed fremmes. Økologisk Landsforening står igen i 2015 som arrangør af Økologiske Høstmarked, hvor ca. 70 landmænd inviterer forbrugerne indenfor på gårdene og viser historien bag de lokalt producerede råvarer frem. 99 % af de landmænd, der deltager som værter ved Økologisk Høstmarked, har gårdbutikker med direkte, lokalt salg. Samtidigt er der i markedet en stigende forbrugerinteresse for lokale varer, idet forbrugerne gerne vil vide mere om, hvem der har produceret råvarerne, og ikke mindst hvordan de er produceret. For at udnytte denne udvikling vil Økologisk Landsforening iværksætte en nytænkende og mere lokalt orienteret indsats, der overfor forbrugerne skal synliggøre de mange landmænd, der deltager som værter i lokalområderne. Formålet er også at styrke producenternes evne til at fastholde de besøgende som fremtidige, faste kunder i gårdbutikken - og at gøre flere producenter interesseret i at deltage som værter.

I projektet udvikles og afprøves to nye koncepter for lokalorienteret synliggørelse af økologiske gårdbutikker i forbindelse med Økologisk Høstmarked: 1. Lokale radiospots, der synliggør hvilke producenter i lokalområdet, der deltager ved Økologisk Høstmarked. 2. Lokalt orienterede postkort/ flyers, der understøtter de lokale radiospots og i et fælles "høstmarkeds-design" giver skriftlige oplysninger om de enkelte, lokale høstmarkedsværter.

Note 9. Kampagne for økologisk svinekød 2015

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at øge afsætningen af økologiske svinekødsprodukter i dagligvarehandlen i Danmark samt at skabe et solidt fundament for den fremtidige afsætning og produktinnovation. Dette opnås ved:

- At motivere detailkæderne til at markedsføre det økologiske svinekød gennem et motiverende indsalg.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

- At skabe øget synlighed af de økologiske svinekødsprodukter i butikkerne ved hjælp af butiksmateriale og kampagneetiketter på produkterne.
- At inspirere forbrugerne til i højere grad at anvende de økologiske svinekødsprodukter ved hjælp af spændende opskrifter, der er tilgængelige i butikkerne, ved smagsdemonstrationer og på nettet.
- At give forbrugerne en øget indsigt i den økologiske produktionsform gennem kommunikation i butikker, i trykte medier, på nettet, på de sociale medier og i pressen. Indsigten vil give forbrugerne et reelt beslutningsgrundlag for valg af svinekød og skabe en kobling mellem økologisk svinekød, dyrevelfærd og god råvarekvalitet, der vil understøtte en øget afsætning.
- At indsamle aktuel viden om forbrugernes adfærd i forbindelse med køb af svinekød, som kan danne optimal baggrund for udformningen af kampagnen.

Kampagnens primære mål er at fremme salget af økologiske svinekødsprodukter, men eftersom der i kampagnen vil være fokus på at vise, hvordan svinekød kan indgå i sunde og ernæringsrigtige måltider, vil kampagnen også have en afsmittende effekt på hele sektoren.

Note 10. Find vej til din lokale økologi

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at udvikle en ny landsdækkende, online vejviser henvendt til økologi- og lokalvareinteresserede forbrugere, som skal hjælpe med hurtigt og nemt at finde vej til alt, hvad der rører sig vedrørende økologi i et udvalgt lokalområde. Projektet synliggør dermed også alle udbydere af lokal økologi, idet vejviseren omfatter økologiske gårdbutikker, stalddørssalg og andre forhandlere af lokal økologi, spisesteder med økologimærke, samt oplevelser og arrangementer med fokus på økologi. Vejviseren får form af et brugervenligt, responsivt website, hvilket betyder, at brugerne også kan tilgå sitet via tablets og smartphones, hvilket giver god mening, når man er på farten og mangler et sted at spise eller besøge.

Note 11. Synliggørelse af lokal økologi i spydspidsbutikker

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at understøtte indsatsen i detailhandlens "spydspidsbutikker", som har et særlig fokus på økologi og lokale fødevarer. Det er imidlertid meget forskelligt, hvor godt de enkelte butikker lykkes med synliggørelse og formidling af varernes lokale og økologiske oprindelse. De ansatte ildsjæle har selv påpeget udfordringer bl.a. i forhold til at skelne imellem de lokale varer, der er af økologisk oprindelse og dem, der ikke er. Når denne skelnen ikke opretholdes, giver det anledning til misforståelser blandt forbrugerne, hvoraf mange i forvejen sætter lighedstegn imellem begrebet "lokale varer" og "økologiske varer". Bl.a. derfor er det nødvendigt at udvikle og skærpe indsatsen, og projektet her er således motiveret af de butiksansatte "ildsjæles" efterlysning af inspiration og gode eksempler på, hvordan det kan gøres, og hvad der virker.

Økologisk Landsforening udpeger i projektet mellem 10 og 15 "spydspidsbutikker", som i forvejen har fokus på lokale varer og økologi og som gør en ekstraordinær indsats for at synliggøre og formidle de lokale varer. Disse butikker inviteres til at deltage i projektet, hvor der udvikles og iværksættes 3-5 aktiviteter pr. butik, i alt ca. 40 aktiviteter. Aktiviteternes formål er at aktivere og synliggøre de lokale varer i butikken, og overordnet er målet at udvikle og formidle "best practice" indsatser, der efterfølgende kan inspirere andre butikker til en indsats for salg af lokale økologiske fødevarer.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Note 12. Erfagrupper med fokus på de produktionsøkonomiske udfordringer ved lokal afsætning af fødevarer

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at understøtte og kvalificere den eksisterende indsats den vedrørende lokal produktion og afsætning, som de økologiske landmænd har taget fat på. Landmændene drives af entusiasme, lyst til at producere bedre varer og sætte økologiske værdier højt. Men erfaringer fra rejsehold og netværk viser med klar tydelighed, at landmændene ofte har nogenlunde de samme udfordringer i form af manglende overblik over indtjeningspotentialet. Mange initiativer brænder ud før økonomien er på plads. Typisk går der for lang tid, før der kommer tilstrækkelig volumen på afsætningen, ligesom det kan være vanskeligt at opnå den pris, der er nødvendig for at få det til at løbe rundt, og dermed kunne skabe en sund produktionsøkonomi.

I dette projekt oprettes 10 grupper med hver 3-4 landmænd, som har interesse for lokal afsætning og som mangler produktionsøkonomisk inspiration og viden for at få ført deres ide ud i livet. De 3-4 landmænd vil blive udvalgt efter, at de har nogenlunde de samme udfordringer. Hver gruppe mødes tre gange. Første møde indeholder kun vidensdeling mellem landmændene, mens andet møde ofte vil have deltagelse af en ekstern ekspert, som har solid erfaring med de udfordringer, som netop denne gruppe står over for. På tredje møde planlægges de relevante fremadrettede aktiviteter, processen evalueres og resultaterne samles op i en fælles tjekliste, "Produktionsøkonomi Do and Don't" for gruppen.

Tjeklisterne fra alle 10 grupper samles i en samlet tjekliste, som skal deles ud til landmænd med interesse i lokal afsætning og derved breder viden fra projektet ud til en bred kreds af landmænd.

Note 13. Fokuseret omlægnings- og udviklingstjek via samarbejde med mejerier og Friland samt i områder med potentielle gødningskilder

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at fremme omlægning til økologisk produktion og fastholde nuværende producenter i økologisk produktion. Via et målrettet samarbejde med mejerier, kommuner og ud fra potentielle næringsstofkilder vil projektet målrette fastholdelses-/udviklingstjek og omlægningstjek til de landmænd, der er mest interesserede og/eller har det største potentiale. Projektet består af tre arbejdsplaner.

Arbejdsplan 1: Omlægnings- og udviklingstjek i samarbejde med Mejerier og Friland

Arbejdsplanens formål er at mejerierne og Friland har en tilstrækkelig leverance af økologisk mælk og kød til, at de kan forsyne et voksende marked for økologiske produkter. Dette gøres ved at virksomhedernes økologiske landmænd og potentielle leverandører tilbydes henholdsvis et udviklings-/fastholdelsestjek eller omlægningstjek. Det forventes det, at der gennemføres ca. 75 fastholdelses/udviklingstjek og 15 omlægningstjek i AP1.

Arbejdsplan 2: Omlægningstjek i samarbejde med kommunerne

Formålet med arbejdsplan 2 er at beskytte natur, miljø og grundvand i følsomme områder samt fremme økologien vha. et samarbejde mellem Økologisk Landsforening, kommunen og lodsejerne ved at tilbyde omlægningstjek i de udvalgte områder. Der er indtil videre kontakt med tre kommuner, der har et potentiale for at deltage. Disse er Langeland kommune, Odsherred kommune og Ærø kommune.

Arbejdsplan 3: Omlægningstjek fjerner barrierer for næringsstofforsyning

Formålet med arbejdsplanen er at fremme omlægning på ejendomme, hvor begrænsninger i næringsstofforsyningen hidtil er set som en barriere for økologisk produktion.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Økologisk Landsforening får løbende henvendelser fra interesserede konventionelle landmænd, disse landmænd vil også få tilbudt et omlægningstjek.

Note 14. Økonomisk strategi for økologisk mælkeproduktion

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Rådgivning

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at skabe muligheder for, at økonomisk udsatte økologiske mælkeproducenter kan forblive i den økologiske produktionsform ved at beskrive alternative økologiske udviklingsveje, der er så økonomisk attraktive, at en tilbagelægning til konventionel produktion undgås.

Formålet opnås ved at:

- Analysere ejendomme med mælkeproduktion, hvor der er en sund økonomi med økologisk produktion, herunder hvilke strategier, der er brugt på bedrifterne.
- Tilvejebringe strategiske redskaber, der kan forbedre økonomien og sikre overlevelsen som økologisk mælkeproducent.

En analysegruppe bestående af Økologisk Landsforening, Videncentret for Landbrug og lokale økonomikonsulenter analyserer og udvikler et redskab, der kan støtte udsatte økologiske mælkeproducenter til at tage beslutning om at blive i den økologiske produktionsform. Effekterne forventes at være, at flere af de økonomisk udsatte økologiske mælkeproducenter får støtte til at forblive i den økologiske produktionsform og kan udvikle deres bedrift inden for økologiens rammer.

Note 15. Rejsehold for 'Grønne Ildsjele for lokal afsætning'

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at informere om puljen for grønne ildsjæle, hjælpe ansøgere med at afklare om deres idé hører under puljen, og herefter medvirke til udformning af deres projektansøgninger. Det overordnede mål er at sikre stærke projekter, der er bæredygtige – også efter projektperiodens udløb. Rejseholdet opnår sit formål ved at informere om puljen, foretage afklaringer pr. telefon og på møder, hjælpe til at kvalificere projekterne fagligt blandt andet ved at inddrage kompetente fagkonsulenter og samarbejdspartnere, afgrænsning af projekterne, løbende sparring og hjælp til skriveproces samt hjælp til administration af projektet.

Note 16. Økologisk græsfrøavl - update

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at øge kvaliteten af den økologiske frøavl ved at fokusere på de to centrale udfordringer: Ukrudtsfrø i afgrøden og N-forsyning i et udfasningsscenario. Projektet skal sammen med erhvervet identificere udfordringerne i økologisk frøavl, og i samarbejde med Videncentret for Landbrug komme med løsninger, der peger fremad for økologisk frøavl, en produktionsgren i en branche med et solidt fundament, nationalt og internationalt. Hovedindsatsen er indsamling af viden, der fører frem til en vidensyntese, hvor de væsentligste erfaringer og den bedste forskningsbaserede viden på området bliver kondenseret af dem, der arbejder med det til hverdag. Indsatserne i nærværende projekt vil skabe opmærksomhed på kvaliteten af afgrøderne, således at det bliver fri for kvikfrø og andre uønskede arter, der er nødvendigt for at kunne udvikle et troværdigt produktkondenseret af dem, der arbejder med det til hverdag.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Note 17. Fertilitetspåvirkning af fytoøstrogener i rødkløver til økologiske får og geder

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at udbrede anvendelsen af rødkløver i græsfrøblandingerne til økologiske får og geder. Rødkløver kan fremme effektiviteten og økonomien i økologisk lammeproduktion, da produktionen i kg tørstof er op til 30 % større med rødkløver i græsblendingen. Rødkløver indeholder imidlertid fytoøstrogener, som kan påvirke fårenes reproduktion negativt ved for store mængder.

Projektet indeholder en demonstration hos en lammeproducent, hvor der etableres tre marker med forskellige andele af rødkløver. I løbet af græsningssæsonen vurderes kløverandelen og græsset analyseres for indhold af fytoøstrogener. De tre marker afgræsses af får og efter nogle måneder, scannes fårene for antal fostre. Ved projektets slutning har vi et billede af rødkløvers indhold af fytoøstrogen over sæsonen og af sammenhængen mellem rødkløverandel og fårenes reproduktion i denne besætning. Projektet indeholder desuden beskrivelsen af en praktisk metode til vurdering af rødkløverandel på marken.

Note 18. Nye mål for økologisk fodring

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at fremme selvforsyning med foder på økologiske malkekvægbedrifter. Selvforsyning er et af økologiens grundprincipper, og i disse år med stigende foderpriser kan øget anvendelse af hjemmeavlet foder desuden være en del af svaret på de økonomiske udfordringer, mælkeproducenterne står overfor.

I projektet udvikles og vurderes forskellige strategier for selvforsyning med foder til økologiske malkekøer. Udvalgte elementer af strategierne demonstreres derefter på to økologiske malkekvægbedrifter. Effekten af projektet er, at den enkelte landmand får inspiration til at se mulighederne for mere hjemmeavlet foder på egen bedrift, herunder i hvilke situationer det er økonomisk attraktivt. Inspirationen fra projektet kan føre til, at flere økologiske mælkeproducenter bliver selvforsynende med foder.

Projektet indeholder en workshop for landmænd og rådgivere. Ud fra en diskussion af mål, rammer og barrierer for selvforsyning med foder til malkekøer skitseres en række mulige scenarier. For 3-4 af disse scenarier udarbejdes der derefter modeller med beskrivelse af sædskifte, krav til maskiner og inventar, sammensætning af foderrationer og produktionsresultater, og det økonomiske resultat beregnes. De mest interessante strategier eller dele heraf demonstreres på to malkekvægbedrifter.

Note 19. Lyngflis som strøelse og rodemateriale til svin og fjerkræ

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold:

Hovedformålet med projektet er at forbedre dyrevelfærden i økologiske svine- og fjerkræbedrifter ved at afprøve lyngflis som strøelse, rodemateriale, gødningsopsamling og dræningsmateriale til svin og fjerkræ.

I projektet optimeres afhøstning, opsoldning og tørring af lyngflis med henblik på at anvende det til forskellige formål til svin og fjerkræ.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Svin: Lyngflis afprøves som rodemateriale i tre fravænningsstalde og i tre besætninger, hvor smågrisene fravænnedes på marken. Grisenes velfærd målt som aktivitetsniveau, socialadfærd og anmærkning på slagtekroppen sammenlignes med hold, som ikke får tildelt lyngflis.

Høns: Lyngflis afprøves som rodemateriale og materiale til dræning hos tre producenter med æglæggende høns. I forlængelse af hønsehuset lægges et 30-40 cm tykt lag lyngflis direkte ovenpå jorden 6-10 meter ud fra hønsehuset. Hønsenes aktivitet og trivsel registreres og der laves en effektivitetskontrol, som sammenlignes med høns uden tildeling af lyngflis i hønsegården.

Gødning: Lyngflisens indhold af næringsstoffer og kulstof analyseres og potentialet for import af næringsstoffer og kulstof til økologiske arealer beregnes. Endvidere analyseres indholdet af næringsstoffer i lyngflisen, når den igen fjernes fra slagtesvinenes udeareal og fra hønsegården. Lyngflisens evne til at opsamle dyrenes gødning beregnes.

Note 20. Innovative Økologiske dyrkningssystemer - Økologi i Sporet (ØkoSpør)

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at udvikle nye, fuldt automatiserede, økologiske dyrkningssystemer til produktion af grønsager, grovfoder og konsumafgrøder. Effekten forventes at være et 10 % højere høstudbytte og mere effektive arbejdsgange; forbedret miljøprofil, med en 30-50 % reduktion i klimapåvirkning og 15-100 kg N/ha/år i mindre udvaskning; Et skridt på vejen mod et fuldt recirkuleret økologisk kredsløb.

De første erfaringer vedrørende brug af faste kørespor i marken viser markant forbedret jordstruktur og frugtbarhed, hvilket dels betyder udbyttestigninger på cirka 5-10 % (vurderinger fra praksis), samt reduktion i udledning af klimagasser med 20-30 % (forskningsviden). Et pløjefrit dyrkningskoncept med brug af faste kørespor forventes at være særligt velegnet til økologisk dyrkning i bede, men udfordringerne for økologisk planteproduktion vil imidlertid være betydelige:

- Ukrudtstrykket over tid vil blive for højt, når der ikke pløjes. Det kræver udvikling af nye præcise luge- og jordbehandlingsteknikker og managementsystemer at håndtere specifikke typer af ukrudt.
- Tildeling af næringsstoffer og forbedring af jordens evne til at deponere og mobilisere næringsstoffer søges løst ved brug af flere typer hjælpeplanter mellem afgrøderækkerne. Der er behov for viden om hvilke typer, der egner sig, hvornår de skal sås, hvordan de skal behandles, høstes og evt. doseres som gødning i afgrøderækkerne samt hvilken effekt de har i dyrkningsbedet.
- Rettidige behandlinger vil blive afgørende: Hvilke teknologier er egnede og rentable f.eks. til at varsle korrekt tidspunkt for ukrudts-lugninger? Og hvordan fungerer teknologierne i praksis til forskellige typer afgrøder?
- Hvordan er økonomi og rentabilitet i dyrkningssystemerne inklusive maskiner og teknologier?

Note 21. Optimering af grovfoderudbytte hos økologiske mælkeproducenter

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer/RFO 1698/2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

---

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at udvikle økologien samt den økologiske mælkeproduktion ved at optimere udbytte i de økologiske grovfodersædskeer og derved sikre en bedre økonomi for de økologiske mælkeproducenter.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Effekten af projektet vil være stabile grovfoderudbytter - selv i ugunstige år. Økologiske mælkeproducenter vil få øget deres konkurrenceevne, da deres økonomiske afkast hænger tæt sammen med udbytte og kvalitet af grovfoderet. Derved kan vi understøtte og udvikle hele den økologiske produktion, da mælkeproducenterne skaber grundlag for de økologiske planteavlere ved at indkøbe foder fra dem.

Indholdet i projektet vil være:

- Udvikle en økologisk svovlnøgle (et værktøj til beslutningsstøtte i rådgivningen).
- Udvikle metode/strategier til at minimere kløvertræthed ved brug af spiretest.
- Udvikle optimal gødskningsstrategi for kløvergræs ved anvendelse af gylle, biogasgylle og dybstrøelse som gødningskilde.

Note 22. Stabile udbytter i økologisk vinterraps

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer/RFO 1698/2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

---

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at øge dyrkningssikkerheden og udbyttestabiliteten i økologisk vinterraps og fremme en dansk forsyning med økologisk protein og fedt/olie. Effekten af projektet vil være et øget areal med økologisk vinterraps og udvikling af et dyrkningskoncept, der kan mindske angreb af rapsjordlopper i økologisk vinterraps. Dyrkningssikkerheden vil kunne øges generelt ved at lave interview og indsamle erfaringer fra landmænd, der dyrker økologisk vinterraps.

Aktiviteter i projektet er bygget op omkring to forsøg med dyrkning af vinterraps med henblik på at finde metoder til at håndtere rapsjordlopper i økologisk vinterrapsdyrkning. Det afprøves i markforsøg, om samdyrkning af vinterraps med forskellige arter, der udvintrer kan mindske forekomsten af rapsjordlopper i vinterraps om foråret. Samtidig indsamles via interview data fra 10 bedrifter, der dyrker økologisk vinterraps i 2015. Strategier, metoder og erfaringer fra bedrifterne samles i et kompendium.

Note 23. Mere græs til køer i store besætninger

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer/RFO 1698/2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

---

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at øge køernes græsoptagelse i store økologiske besætninger og samtidig undgå fald i mælkeydelsen i løbet af græsnings sæsonen. Med en bedre udnyttelse af græsmarkerne falder foderomkostningerne pr. kg produceret mælk, og det kan være med til at fastholde mælkeproducenter med mange køer i den økologiske driftsform.

I projektet udvikles og demonstreres et system med stribeafgræsning, som sikrer en ensartet og effektiv afgræsning i hele sæsonen. Omkostningerne til ekstra drivveje, hegning og tidsforbrug vejes op imod gevinsten ved det højere udbytte.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Note 24. Børn som bønder

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Uddannelse

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at udvikle et oplevelsesbaseret undervisningsforløb om mad og landbrug, hvor læringsmiljøet er de økologiske gårde. I forløbet vil børn på mellemtrinnet (4.-6. klasse) i folkeskolen tilegne sig ny læring ved at så, dyrke, tilberede mad og deltage i landbrugsfagligt arbejde på gården sammen med læreren.

Undervisningsforløbet skal bygge på eksisterende erfaringer samt udvikles sammen med førende praktikere og forskere på området, som allerede har solide erfaringer indenfor området. Forløbet skal være praktisk håndterbart og økonomisk bæredygtigt for såvel lærer som landmand og tilrettelagt sådan, at undervisningen er målrettet helt konkrete faglige læringsmål. Projektet skal levere konkrete guidelines til, hvordan et undervisningsforløb skal tilrettelægges for at opnå læringsmålene.

Undervisningsforløbet vil gøre de økologiske gårde til omdrejningspunkt for denne oplevelsesbaserede undervisning, hvor børn i folkeskolen lærer om fødevarer kvalitet, fødevarerproduktion og landbrug. Projektet er et tilbud til Folkeskolens mellemtrin (4.-6. klasse), hvor der bygges bro mellem teori og praksis. De involverede klasser skal ud på gårdene. Børnene skal dyrke deres eget jordstykke med økologiske grøntsager, de skal lære om dyrkningsmetoder og om dyrenes trivsel. Via selvstændig udførelse af landbrugsfagligt arbejde på gården skal børnene opleve, mærke og smage, at der er en forbindelse mellem kvaliteten af det, der dyrkes, og måden jorden bliver dyrket på, samt den måde dyrene opdrættes på. Som afslutning på forløbet inviterer børnene deres familier til Høstfest på gården, hvor børnene laver rundvisning på gården, viser deres køkkenhaver frem, og hvor børnene i samarbejde med en madkyndig person tilbereder et festmåltid til familien.

Der laves et pilotprojekt, hvor tre udvalgte landbrug laver et forpligtende samarbejde med hver deres klasse fra en lokal skole i landdistrikterne. Udgangspunktet er, at klassen kommer på gården en gang om ugen for at passe køkkenhaven uden, at landmanden skal være til stede. Derudover skal klassen deltage i landbrugsfaglig arbejde sammen med landmanden på gården. Pilotprojektet skal dokumentere et undervisningsforløb, som kan anvendes bredt i folkeskolen og skabe grundlag for, at børnene senere i livet træffer nogle oplyste og sunde fødevarervalg, da børnene via projektet bliver mere bevidste om helhedstankegangen fra jord til bord.

Note 25. Økologiske markforsøg - højere udbytter og mere robust produktion i kløvergræs og vårsæd

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer/RFO 1698/2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

---

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at sikre en fortsat udvikling af den økologiske produktion gennem højere udbytter og mere robuste økologiske afgrøder. Der fokuseres på afgrøder, der er udbredt i den økologiske dyrkning; kløvergræs (1/3 af arealet) og vårsæd (1/5 af arealet). Det er afgrøder, hvor de økologiske landmænd er helt afhængige af succes for at sikre en stabil og økonomisk bæredygtig produktion. Der gennemføres markforsøg indenfor to indsatsområder.

Kløvergræs: Der sammensættes og afprøves nye holdbare kløvergræsblandinger med større artsdiversitet, så markerne kan anvendes i mere end 3 år, samtidig med at udbytte og kvalitet fastholdes i alle produktionsår.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Vårsæd: Betydningen af udsædsmængde, udsædens vitalitet, sortsvalg, arts- og sortsblandinger for afgrødens udbytte, robusthed og ukrudtskonkurrence. Det afprøves ved forskellige gødningsniveauer i marker med moderat udbyttensniveau og ved forskellige ukrudtsstrategier, herunder rækkedyrking. Det vil være muligt at vurdere potentialet i de enkelte tiltag op mod hinanden og mod landmandens egen praksis i de enkelte marker.

Note 26. Afskallet havre til økologiske husdyr

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer/RFO 1698/2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

---

Projektets formål og indhold:

Havre har en række unikke foderegenskaber, som pt. ikke udnyttes i foderforsyningen til økologiske husdyr. Projektets formål er at undersøge potentialet ved afskallet alm. havre som højbærdifoder. Havre er den mest dyrkningssikre økologiske vårsædsart, havre giver det højeste udbytte i foderenheder (FE) pr. ha, har den bedste proteinsammensætning og har dobbelt så højt indhold af fedtsyrer sammenlignet med de øvrige kornarter. Den høje andel af skaller nedsætter dog havrens foderværdi. I projektet arbejdes med afskalning og fodring med havre. Perspektiverne i fodring med afskallet havre udforskes gennem følgende aktiviteter. Markforsøg: 10–15 havresorter afprøves, og deres fordringsmæssige værdi afdækkes. Der findes sorter med bedre foderegenskaber end dem, der dyrkes i dag. Der er fokus på FE pr. kg tørstof, proteinindhold, protein-kvalitet, fedtsyreindhold, fiberindhold og skalprocent. Ved Afskalningsforsøg på gårdanlæg undersøges havresorternes egnethed til afskalning. Afskalningens indvirkning på foderværdien varierer efter skalprocent og afskalningsegenskaber.

Fjerkræbedrifter: Havre skal afskalles, hvis det skal bruges som foder til fjerkræ. Et fodringsforsøg med slagtekyllinger samt erfaringer fra ægproducent Jan Volmer skal beskrive, hvordan afskallet havre bedst anvendes i praksis.

Kvægbrugsbedriften: Hvilke muligheder ligger der i fodring med ren- og afskallet havre til økologisk malkekvæg? Kan havre blive en væsentlig fedtkilde?

Svinebedriften: Det skal undersøges, hvordan og hvor meget havre kan indgå i svineproduktionen.

Projektets overordnede fokus vil være at gøre havre mere anvendelig som foderkorn samt, at bidrage med essentielle aminosyrer til udfasningen af de sidste 5 pct. konventionelle fodermidler.

Note 27. Næringsstofferne retur til markerne - køreplan og aktion

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer/RFO 1698/2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

---

Projektets formål og indhold:

Det primære formål med projektet er at skabe grundlag for, at restprodukter og affald fra industrien og samfundet fremadrettet bliver anvendt som gødningskilder i økologisk landbrug. Det er afgørende at få skabt en struktur og dynamik, der gør det muligt at anvende langt flere gødningskilder end det er tilfældet i dag. Når dette er opfyldt kan to andre vigtige formål lykkes, nemlig en fortsat vækst af det økologiske areal og udfasning af konventionel husdyrgødning, som gødningskilde.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Projektet er komplekst, da det er mange eksterne aktører i form af myndigheder, industri og landmænd, der skal spille positivt med, for at opgaven skal lykkes. Derfor er projektet tilrettelagt således, at der er fokus på afklaring, oplysning og implementering af varige strukturer, der skal sikre, at recirkulering til økologisk jordbrug bliver en succes.

Note 28. Styrket konkurrenceevne i økologisk mælkeproduktion

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer/RFO 1698/2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

---

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at styrke konkurrenceevnen i økologisk mælkeproduktion. De seneste års udvikling hos økologiske mælkeproducenter viser lav eller ingen ydelsesstigning, stagnerende/lave grovfoderudbytter, højere fremstillingspris på mælk, lav energiudnyttelse i stalden og samlet set en svag udvikling i produktionsøkonomien, som også betyder, at den økologiske mælkeproduktions konkurrenceevne svækkes i forhold til den konventionelle mælkeproduktion.

Projektets består i:

- At analysere årsager til en svag udvikling af effektiviteten i marken og stalden hos økologiske mælkeproducenter.
- At udvikle rådgivningen, så bedriftsspecifikke tiltag i mark og stald i højere grad har en positiv effekt på nøgletal og økonomisk resultat.
- Specifikt at vurdere mulighederne i valg af økonomisk optimalt foder- og ydelsesniveau til malkekøer under aktuelle og skiftende prisforudsætninger.
- At anvise virkemidler til at opnå højere udbytter i markbruget, som er koblet til et økonomisk optimalt foderniveau i stalden.
- Løbende at formidle projektets resultater til den økologiske mælkesektor.

Note 29. Sunde maver - sunde grise

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer/RFO 1698/2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

---

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at udvikle et foder, der minimerer problemet med diarré hos fravænnede grise.

Erfaringer fra Holland har vist, at et fermenteret og/eller syret foder baseret på ensileret kolbemajs (CCM) er en spændende mulighed, der også bør afprøves under danske forhold.

Effekten vil være sunde grise og højere dyrevelfærd - mindre forbrug af antibiotika, kobber og zink, og bedre økonomisk udbytte for landmanden. Endvidere vil projektet skabe et fundament til at kunne arbejde videre med fermentering og behandling af korn.

Indholdet i projektet består af screening af bakterieflora i gødning hos fravænnede grise, der fordres traditionelt. Der afholdes en workshop, hvor bud på alternativer til kobber og zink præsenteres og diskuteres, og der udvælges tre alternativer til pilottest. Ligeledes foretages en screening af fravænnede grise, der fodres alternativt, og resultaterne formidles.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Note 30. Differentieret avl af økologiske grise

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer/RFO 1698/2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

---

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at forsyne de økologiske svineproducenter med en praktisk vejledning, der gør det nemt at vælge sæd, som bedst muligt matcher prioriteringen i den økologiske svineproduktion.

Prioriteringen/avlsmålene defineres i et parallelt projekt kaldet "VIPiglet". Indholdet i projektet består af følgende: Fastsættelse af de økonomiske værdier af produktionsegenskaberne i økologisk produktion. Dette sker primært ud fra økonomiske værdier, som fastsættes i "Grundlag for beregnet notering for økologiske smågrise" og offentliggøres af Videncentret for Svineproduktion. På basis heraf og det i forvejen formulerede avlsmål for økologiske grise, beregnes et økologisk avlsindeks. Der udformes en "økologisk" rangeringsliste.

Note 31. Økologisk vækst - bring nye forbrugerstrømninger i byen ud til de innovative økologiske producenter

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at inspirere innovative, økologiske producenter til at udvikle eksisterende og nye forretningsområder. Igennem projektet skabes og understøttes nye udviklingsveje for økologien ved at arbejde med brugerdriven innovation. Projektet bygger bro mellem "by" og "land" og inspirerer innovative økologiske producenter til at være firstmovers på nye trends og tendenser. Desuden understøtter projektet et folkeligt engagement i økologiens udvikling. Projektet skal fremtidssikre økologien.

Der afholdes en række workshops, som understøtter dialog, udveksling af værdier og viden mellem - på den ene side - de innovative økologiske producenter - og på den anden side – aktører i civilsamfundet, som repræsenterer nye bæredygtighedsorienterede strømninger i byerne. Der udvikles ideer til nye koncepter og samarbejdsformer, som efterfølgende implementeres.

Note 32. Strategisk bæredygtig udvikling på økologiske bedrifter

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer/RFO 1698/2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

---

Projektets formål og indhold:

Projektets formål at sikre, at de anvisninger, og den viden, der opnås gennem hver RISE bæredygtighedsanalyse, fører til øget bæredygtighed på bedrifterne, som fremmer afsætning og afsætningssikkerhed af bedrifternes produkter.

I et tæt samspil mellem 7 casebedrifter og 10 certificerede bæredygtighedskonsulenter udvikles en rådgivningsmodel for strategisk bæredygtig udvikling på økologiske bedrifter. Projektet bygger ovenpå de bæredygtighedsanalyser, som casebedrifterne har gennemført i 2014. Landmændene kender således deres bæredygtighedsstatus på 50 vigtige områder. Projektet anvender velafprøvede værktøjer for strategisk rådgivning på landbrugsbedrifter: Først udarbejdes en situationsanalyse for hver bedrift, hvor resultaterne af bæredygtighedsanalysen, eksisterende strategier, handleplaner, udfordringer, værdier og drømme inddrages. Derefter formuleres en vision og en strategisk målsætning til fremme af bedriftens bæredygtighed. Næste skridt er handlingsplaner for 2015 -16. For hver handlingsplan udarbejdes milepæle

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

med bl.a. beskrivelse af ressourcebehov, hvem der involveres i opgaven, hvornår den udføres og hvordan. Landmændene implementerer handlingsplanerne over en periode på 15 måneder. I samme periode udføres kvartalsvis opfølgning, hvor der gøres status for hver handlingsplan, uventede problemer diskuteres og modellen evalueres. Efter høsten 2016 skal der udføres en RISE bæredygtighedsanalyse på hver bedrift. Denne sammenlignes med analyseresultaterne fra 2014. Landmanden får et billede af betydningen af hans indsats, ikke bare på bundlinjen, men et helhedsbillede af hvordan de valgte forandringer påvirker alle parametre i indsatsen frem mod en mere bæredygtig økologisk produktion på bedriften. Med udgangspunkt i erfaringerne tilrettes modellen. Der udarbejdes en kort og klar manual for strategisk bæredygtighedsarbejde på økologiske bedrifter.

Note 33. Øget selvforsyning med økologisk proteinfoder baseret på foderkål

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer/RFO 1698/2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

---

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er skabe grundlaget for, at foderkål af forskellige korsblomstrede-arter, kan blive en ny højværdi proteinafgrøder til det økologiske jordbrug.

Sortsmateriale og erfaringer hentes fra Storbritannien, hvor der anvendes forskellige arter af foderkål heriblandt grønkål, foderraps og turnips. De udmærker sig ved højt indhold af fordøjeligt kulhydrat, højt proteinindhold, stor biomasseproduktion, robusthed og, at de i modsætning til havekål dyrkes med almindelige landbrugsmaskiner. Dyrkningssomkostningerne ved ca. 7.000 FE/ha vil være på niveau med majs og helsæd. Mange sorter er vinterfaste, har meget dybe rødder og vil kunne bidrage til at fastholde næringsstoffer i et økologisk sædskifte, idet de kan holde jorden dækket i efterår og vinter.

Effekten af projektet for fjerkræ- og svineholdet er, at ensilage eller grønpiller af foderkål vil kunne bidrage med aminosyren methionin, som er den største mangelvare i sammensætningen, når der skal omstilles til 100 % økologisk foder. Foderkålen skal være med til at opretholde produktionen og dyrevelfærd, når de konventionelle foderkomponenter udfases. For kvæg er foderkålen interessant pga. et lavt PBV- og højt AAT-indhold samt høj smagelighed. Ensilage af foderkål vil bidrage til bedre proteinoptagelse.

Projektet indeholder følgende aktiviteter:

- Dyrkningsforsøg med forskellige arter og sorter af foderkål.
- Analyse af fodringsrelevante indholdsstoffer herunder proteinindhold og aminosyresammensætning.
- Forsøg med forskellige lagringsmetoder, ensilering i wrapballer, presning, pelletering og nedtørring
- Smagbarhedstest af ensileret foderkål for æglæggende høner, slagtesvin og kvæg.

Note 34. Nye muligheder i økologisk korndyrkning - samdyrkning og kortere vækstsæson

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer/RFO 1698/2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

---

Projektets formål og indhold:

Formålet er at udvikle to alternative dyrkningssystemer, der forventes at kunne løfte de samlede udbytter i den økologiske korndyrkning. Dels skal det udvikles, hvordan man mest optimalt anvender tidlige vårsædsorter, dels skal det udvikles, hvordan vintersæd kan etableres ved udlæg i vårsæd.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Tidlige sorter giver en tidlig og mere sikker høst. Endvidere giver tidlige sorter optimal mulighed for bekæmpelse af rodskud og for rettidig etablering af efterafgrøder med maksimal opsamling af næringsstoffer. Ved at så vintersæd som udlæg i vårsæd, vil man få tidligt etableret vintersæd med øget udbyttepotentiale, og der vil kunne spares en pløjning i efteråret. Dette resulterer i en forbedret jordstruktur, lavere energiforbrug og et minimalt tab af næringsstoffer. Disse dyrkningssystemer giver mulighed for strategisk og effektiv planlægning af sædskiftet ud fra konkrete behov og udfordringer, hvilket kan løfte den samlede økonomi og mindske den miljømæssige påvirkning.

Tidligt modnende sorter af vårsæd: I økologiske sortsforsøg afprøves og beskrives eksisterende udenlandske sorter, der ikke anvendes i Danmark. Sorterne modner 2-3 uger tidligere end de sorter, der anvendes i Danmark.

Vintersæd som udlæg i vårsæd: I økologiske markforsøg afprøves et to-årigt dyrkningssystem, hvor vintersæd udlægges i vårsæd i forskellige kombinationer i foråret.

Der laves økonomiske helhedsberegninger af begge dyrkningssystemer, hvor der tages højde for de samlede sædskiftemæssige fordele og merudbytter i efterfølgende afgrøder. Der udarbejdes rådgivningsværktøjer i form af faktaark, vejledninger i sortsvalg og anvisninger til anvendelse af dyrkningssystemerne.

Note 35. Fastholdelses- og Omlægningstjek med lokal forankring

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Rådgivning

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at udføre fastholdelses- og omlægningstjek på en effektiv måde ved i størst mulig omfang at udnytte eksisterende viden og værktøjer.

Projektet vil arbejde på at sikre fremdrift i omlægningen til økologi ved at tilbyde interesserede omlægningstjek tilpasset på bedriftsniveau. Fokus på fastholdelse vil projektet sikre igennem, at flest mulige af de eksisterende økologiske landmænd, som overvejer en tilbagelægning, ikke gør dette uden at have haft et fastholdelsestjek, hvor der på faglig baggrund anvises udviklingspotentiale for den økologiske bedrift.

Omlægningstjek: Omlægningstjek vil blive udbudt overfor alle bedriftsstørrelser, såvel fuldtids-, som deltidsbedrifter. Desuden vil der, afpasset efter lokale behov, fokuseres på tilbud til planteavlsbedrifter, bedrifter med animalsk produktion, ikke mindst svin og fjerkræ, samt bedrifter med specialafgrøder såsom frugt og grønt. I alle tilfælde trækkes der på den lokale erfaring. Ud over selve omlægningstjekket, vil der bruges ressourcer på orientering om tilbuddet til relevante konventionelle bedrifter, såvel i samarbejde med Friland A/S som de lokale DLBR centre, så der sikres en bred og dog målrettet information om tilbuddet. Desuden vil der efterfølgende blive indsamlet erfaringer fra de udførte tjek, fremvist gode historier for at øge interessen for omlægning og synliggøre mulighederne.

Fastholdelsestjek: Fastholdelsestjek tilbydes alle bedriftstyper som efterspørger denne ydelse, men forventes primært at være fokuseret på mælkeproducenter. Ved fastholdelsestjek vil der sættes fokus på de udviklingsmuligheder, der er ved en fortsat økologisk drift og i mindre grad på konventionelle alternativer, som der dog medtages for at vise det udfaldsrum der er for bedriften.

Som en del af projektet søges disse gode historier opsamlet og videreformidlet til inspiration til øvrige økologiske producenter, således at der vises gode spændende alternativer til vækst uden, at der er tale om tilbagelægning. Netop dette at kunne vise, at fremtidig økologisk drift indeholder vækst og udvikling, er en vigtig parameter i at fastholde glæden ved at være økolog.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Note 36. Økologi på vej - Økologi-Kongres 2015

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Rådgivning

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at afholde Økologi-Kongres 2015. Økologikongressen formål er at:

- Formidle den nyeste faglige viden om de mest aktuelle temaer inden for økologisk fødevarerproduktion og derigennem medvirke til øget innovation i den økologiske produktion.
- Samle og inspirere fagfolk, der arbejder med økologi, til en fordomsfri og inspirerende kongres. - At give unge, nye og eksisterende aktører i den økologiske produktionskæde lejlighed til at skabe netværk og høste erfaringer fra aktører i sektoren.
- At give aktører i den økologiske sektor mulighed for at mødes på tværs af produktkæden – fra landmænd, virksomheder, konsulenter, forskere, embedsmænd, organisationer til forbrugere.
- At skabe positiv opmærksomhed om økologi i det omgivende samfund ved gennem faglig viden at forebygge trusler mod troværdigheden.
- At etablere et tilbagevendende nationalt samlingssted for den økologiske bevægelse og branche – med internationalt islæt.

Projektet består af to arbejdsopgaver hhv. forberedelse og afholdelse. Økologikongressen i 2015 forventes afholdt i Vingsted hotel & conferencecenter i dagene 25.–26. november 2015. Planlægning vil finde sted i løbet af forår og sommer 2015. Efter kongressen gennemføres en effekt-evaluering i elektronisk form blandt deltagerne samt en vurdering af medieomtalen.

Note 37. Ressourcebevidst økologisk dyrkningssystem

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Rådgivning

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at reducere det høje tidsforbrug, der i dag kendetegner økologisk planteavl i kombination, med en stigning i udbyttet i vintersæd på 20 – 30 pct. Samtidig er der et højt energiforbrug i form af diesel til maskiner og strøm. Dette medfører en målsætning om en reduktion af tidsforbruget og mængden af brændstof gennem en mere effektiv udnyttelse af efterafgrøders evne til at bekæmpe ukrudt og fastholde næringsstofferne i marken til gavn for afgrøderne. Samtidig en målsætning om, at udbyttet i de økologiske kornmarker stiger, da der ellers ikke opnås en forbedret rentabilitet og klimaprofil i økologisk jordbrug.

Effekten vil være en helt ny måde at håndtere dyrkningen af vintersæd. Metoden vil forene det bedste, ved efterafgrøder og udnytte det faktum, at vintersæden har langt større potentiale, hvis den bliver sået tidligere end den nuværende praksis tillader. I centrum er efterafgrøder, som opsamler kvælstof og konkurrerer med ukrudtet indtil vintersæden sås.

Projektet er bygget op om praktiske afprøvninger, der gennemføres på økologiske ejendomme. For at udnytte potentialet i sædskiftet optimalt og muligheden for samdyrkning af forskellige afgrøder og vintersæd, strækker afprøvningerne over to vækstsæsoner. Der demonstreres nye typer maskiner, som gør det muligt at dyrke vintersæd ved såning direkte i en voksende efterafgrøde og der vil ske en sammenligning af udbytte, tidsforbrug, energiforbrug, ved forskellige dyrkningsstrategier. For at gøre det nemt for andre at se, hvorledes de forskellige elementer i strategien med nytteplanter og såning fungerer, filmes arbejdet og der udarbejdes små film.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Note 38. Rejsehold for koncept- og vidensudvikling for økologiske landmænd

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at hjælpe økologiske landmænd med at udarbejde ansøgninger til puljen for grønne ildsjæle for lokal afsætning, så landmændene kan få afprøvet gode konceptidéer og udvikle ny viden. Effekten heraf vil være udarbejdelse af minimum 15 ansøgninger i 2015. Rejseholdet for koncept- og vidensudvikling hos økologiske landmænd har fokus på forskellige led af den lokale afsætningskæde. Nærværende rejsehold fokuserer på projekter, der udvikler nye koncepter og viden omkring lokal afsætning hos økologiske landmænd.

Note 39. Nye lokale økologiske producenter/produkter i Dagli´ Brugsen

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at øge afsætningen af lokale varer i samarbejde med COOP. Projektet vil hjælpe 40 nye økologiske landmænd (fire grupper) med at afsætte deres produkter til lokale COOP butikker i fire af COOP udvalgte områder, som mangler lokale økologiske produkter. Erfaringer viser, at der er et kæmpe arbejde og en stor omstilling både for landmændene og brugerne at få samarbejdet til at fungere. Den største udfordring er, at der ikke er nok landmænd til at bringe nye produkter ind i butikkerne. Der mangler ca. 400 – 500 lokale producenter bare for at dække behovet i COOP kæderne. Derfor skal der arbejdes med nye økologiske producenter. Barrierer er der nok af for producenterne - det gælder aftalerne, fødevareregler, kampagner og egen profilering.

Note 40. Mere lokalt økologisk mel i lokale butikker

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at undersøge, om der findes enkle metoder til forarbejdning eller andre forretningsmodeller, som giver en attraktiv og nem løsning på logistik, håndtering og afsætning af mel i det lokale detailled. Blandt mange økologiske kornproducenter er der et stigende fokus på at komme tættere på forbrugerne ved at afsætte mel fra gårdens korn gennem den lokale detailhandel. De efterspørger værktøjer til at se hvordan og om, der er økonomi i at afsætte til den lokale detailhandel. Fælles for producenterne er en række nye udfordringer i form af fødevarerhåndtering, produktudvikling, afsætning og økonomi, som de, som primærproducenter, står overfor at mestre.

Note 41. Optimering af mekanisk ukrudtsbekæmpelse (OptiMek)

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold:

Ukrudt koster store udbyttetab i økologisk planteavl og er en konstant udfordring for den økologiske landmand. Formålet med projektet er derfor, at sikre en mere effektiv mekanisk ukrudtsbekæmpelse ved hjælp af præcise mekaniske ukrudtsbekæmpelsesmetoder, samt at udbrede denne viden til hele det danske landbrugserhverv.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Projektets indhold/aktiviteter i 2015 vil være fortsat erfaringsopsamling vedrørende effekter af konsekvent radrensning på to økologiske demonstrationsejendomme, demonstration af mekanisk ukrudtsbekæmpelsesteknologi, resultater fra markforsøg (Landsforsøg) med mekanisk rensning, etablering af erfaringsudvekslingsgrupper inden for mekanisk ukrudtsbekæmpelse, samt formidling, projektledelse og igangsætning af de planlagte OptiMek-aktiviteter hos alle projektets partnere.

Note 42. FEDT NOK til økologiske malkekøer

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at øge selvforsyningsgraden hos økologiske mælkeproducenter, og dermed bidrage til at troværdigheden til de økologiske mælkeprodukter bevares. Proteinholdige afgrøder som hestebønner og lupiner og ærter kan bidrage væsentligt med høj kvalitetsprotein til malkekøer. Imidlertid vil der mangle fedt i foderrationerne, da disse fodermidler har et lavt fedtindhold. Det betyder, at det er svært at opnå en høj selvforsyning, hvor importerede foderkilder som rapskage og sojakage helt kan udelades af rationen til de højtydende malkekøer. I projektet undersøges muligheden for at øge fedtindholdet i foderrationen ved brug af danskdyrkede fedtkilder som rapskage, hampefrøkage, hørfrøkage og nøgen havre.

Projektet indeholder følgende aktiviteter:

- En undersøgelse af hvilke fedtkilder, der kan dyrkes i Danmark, deres næringsstofindhold og fordøjelighed og potentiale i foderrationen - både som næringsstof og som bidrag til at reducere malkekoens metan udskillelse og til at påvirke mælkenes fedtsyresammensætning.
- En fodringsdemonstration hos 1-2 økologiske mælkeproducenter, hvor fodring med udvalgte fedtkilder afprøves i forhold til udfodring og mælkeydelse.
- Økonomiske beregninger af hvorvidt den øgede selvforsyningsgrad er rentabel under givne forudsætninger med fx svingende udbytte- og prisniveauer.

Effekten af projektet er at reducere foderomkostningerne at øge forsyningsikkerheden, samt at undgå import af foder over lange afstande uden at ydelsesniveauet hos malkekøerne forringes væsentligt.

Note 43. Dansk økoeksport til Kina via netværk og vidensdeling

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at fremme muligheden for at afsætte økologiske fødevarer på det kinesiske marked via videndeling, dialog og netværksaktiviteter. Projektets aktiviteter vil have fokus på videndeling, dialog og netværksaktiviteter, hvor det kinesiske landbrugsministerium (CNCA) og kinesiske kontrollanter fra udvalgte økologiske certificeringsorganer skal opnå viden om det unikke danske kontrolsystem og EU's økologiregler, som er gældende i Danmark. Samtidig skal danske myndigheder, organisationer og virksomheder opnå viden omkring de kinesiske økologiregler og kontrol, og hermed hvad der kræves i praksis for at opnå godkendelse til eksport til Kina. Derudover vil der blive udarbejdet et kompendium, som sammenstiller økologireglerne i Kina og EU/Danmark. Regelsammenstillingen vil være relevant for virksomheder i forbindelse med deres certificering til eksport til Kina. Projektets aktiviteter er afstemt med de indsatser, der iværksættes i regi af regi af NaturErhvervstyrelsen, Fødevarestyrelsen samt Den danske ambassade i Beijing. Ressourcepersoner herfra inddrages som samarbejdspartnere/eksterne oplægsholdere ved aktiviteter, hvor deres ekspertviden kan medvirke til at opfylde projektets formål.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Note 44. Økologisk fællesstand på Anuga messen, KØln

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er igennem deltagelse på verdens største fødevarermesse, Anuga 2015, at være med til at højne interessen for økologi. I kraft af messens størrelse sikrer deltagelse at økologien eksponeres overfor indkøbere fra hele verden. Gennem information omkring økologiens produktionsmetoder og kvaliteter skal interessen for økologi stimuleres og højnes. Der etableres en åben stand, der inviterer til, at besøgende på Anuga stifter bekendtskab med økologien. Dette skal ske gennem smagsprøver, præsentationer og dialog omkring økologiens krav, udvikling og kvaliteter.

Note 45. Økologiske Food Fighters 2015

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at bidrage til øget økologisk afsætning ved at øge kendskabet til økologiske fødevarer og råvareproduktion blandt kommende madprofessionelle. Projektets primære målgruppe er unge under uddannelse på fødevareuddannelserne.

Aktiviteterne vil både virke som direkte driver for øget økologisk indkøb i både foodservice- og detailsektoren, men også som understøttende motivation i forbindelse med de igangsatte økologiske omlægningsprojekter i storkøkkener, både i offentlig og privat regi.

Projektets aktiviteter, som tager udgangspunkt i et velafprøvet koncept, Food Fighters, kan inddeles i først en fysisk 5-dages-tur for udvalgte unge, hvor både store oplevelser og hårde opgaver med økologien som omdrejningspunkt skaber otte fremtidige økologi-ambassadører. Dernæst en fremstilling af materialer, der dokumenterer turens indhold og, som det vigtigste, bringer de unges budskaber og ideer ud til branchen bredt og dermed skabe øget afsætning af økologiske fødevarer.

Note 46. Økologisk markedsføring ifbm. Anuga messen, KØln

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at øge eksporten af økologiske kvalitetsfødevarer på det europæiske marked og dermed øge produktionen af samme. Potentialet for eksport af økologiske varer er stort i Europa og grundet messens status, kommer der også indkøbere fra resten af verdenen. Messen kan derfor være af stor betydning for økologiske producenter der ønsker en større eksport. En eksport der er afgørende, hvis regeringens 2020 plan for fordoblingen af det økologiske landsbrugsareal skal realiseres.

Messedeltagelser er omkostningstunge og som lille virksomhed er risikoen for at blive overset stor. Projektet har derfor til formål at etablere en stand for økologi på Anuga 2015. Den samlede stand sikrer i højere grad, at virksomhederne fremstår som del af en større helhed, og ikke drukner i mængden. Målet er at op til 12 virksomheder har deltaget på Anuga-messen med tilfredsstillende resultat.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Note 47. Stemplet med Ø - en folkeoplysende vandrestilling

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

I anledning af festen for Ø-mærkets 25 års fødselsdag er projektets formål at skabe opmærksomhed og stolthed om økologi i et borgerrettet perspektiv med henblik på at bidrage til at fremme afsætningen af økologiske fødevarer og fordoble Danmarks økologiske areal. Der udvikles en udstilling, der med visuelt fængende postere med stærke iøjnefaldende fotos og korte tekster sætter konkrete økologi-budskaber og facts på lystavlen hos borgere i det offentlige rum. Budskaber og facts formidles i en story-telling, der binder en sløjfe om Økologiens position for 25 år siden og frem til i dag.

Udstillingen tilbydes biblioteker, kulturhuse, rådhus samt uddannelsesinstitutioner der udbyder jordbrugs- og fødevareruddannelser mv. Hermed når den almindelige dansker, når de befinder sig i en kontekst, der ikke handler om forbrug og økonomi, men hvor man typisk er mere åben overfor at suge viden og indtryk til sig. Endvidere tilbydes udstillingen også landbocentre for også der 'at plante et flag' med hvad økologien står for i dag. Med ovennævnte udstillingssteder vil udstillingen nå bredt ud i landet og ikke kun nå borgere i de større byer. På uddannelsessteder med jordbrugs- og fødevareruddannelser går mere end 20.000 elever om året. Udstillingen når geografisk bredt ud i Danmark og rammer dermed en mangfoldig skare af borgere tilhørende forskellige forbrugersegmenter.

Når man ser udstillingen, vil man blive mindet om økologiens positive effekter ift. natur, miljø og dyrevelfærd på en levende og nærværende måde samtidig med, at udstillingen informerer om den økologiske produktions udvikling: fra niche for de få, til norm for de mange. Samtidig giver den et billede af en moderne højteknologisk produktionsgren, der kombinerer dygtigt håndværk med viden om naturens mekanismer og præmisser. Endvidere ønsker udstillingen at bidrage til, at de studerende på uddannelsesinstitutionerne bliver inspireret til at arbejde med økologi i deres uddannelsesforløb og efterfølgende erhvervskarriere.

Note 48. Økologi i bevægelse - fejring af Ø-mærket

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

I anledning af Ø-mærkets 25 års fødselsdag udarbejdes en publikation, som hylder økologien. Publikationen formidles som indstik i Jyllandsposten og Landbrugsavisen samt anvendes ved en række økologi-events i løbet af 2015 og på flere digitale platforme. Formålet med at distribuere indstikket i Jyllandsposten er at skabe positiv opmærksomhed og stolthed omkring økologi hos en gruppe af danskere, hvoraf flertallet forventes at tilhøre det segment af forbrugere, der ikke på forhånd er særligt interesserede i økologi. Hermed tager projektet udfordringen op om også at fortælle økologiens positive fest-historie til de mere økologi-skeptiske med henblik på at øge deres viden om økologisk produktion og forbrugs i dag. Formålet med også at distribuere indstikket i LandbrugsAvisen er at få erhvervet til at se på økologien med nye øjne ved at give dem den moderne, positive fortælling om økologi. Dermed sås frø til en øget afsætning af økologiske fødevarer til denne del af befolkningen og bidrager hermed til at det økologiske areal i 2020 udgør 15 pct. af landbrugsarealet.

Materialet fortæller i visuelt stærke billeder og grafik samt kortere tekster historien om, hvor økologien står i dag, hvad den er kommet af og hvor den er på vej hen. Der formidles konkrete økologiske budskaber og facts suppleret med fortællingen om økologiens historie fra lavteknologisk eksperiment til moderne eksport-erhverv. Historierne foldes ud i en levende form via personportrætter og stedfortællinger med skæve vinkler. De økologiske budskaber integreres i historierne.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Note 49. All about organics

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets indhold består i at udarbejde en brochure, der fortæller generelt om økologiens principper og værdier og herunder kortfattet de væsentlige regler for vegetabilsk og animalsk produktion, udbredelsen af økologi i Danmark, det statskontrollerede kontrolsystem og forbrug og forbrugsmotiver. Indholdet i brochuren skal være informativt, interessant og indbydende. Der lægges derfor vægt på, at brochuren også får et spændende visuelt udtryk med flotte billeder og grafik. Brochuren udgives i en trykt version og en elektronisk version. Omfanget er 20 sider inklusiv omslag. Brochuren udarbejdes på engelsk, hvorfra den oversættes til tysk, fransk, kinesisk og japansk.

Brochuren vil have følgende overordnede indhold:

- Hvad er økologi – principper og værdier
- Væsentligste regler for økologisk vegetabilsk og animalsk produktion
- Økologiens udbredelse i verden, EU og DK
- Købsmotiver for økologi
- Lovgrundlag, økologiløgere og det danske kontrolsystem for økologisk produktion
- Økologisk foodservice

Note 50. Øko-opkvalificering af indkøbere fra nøglemarkeder

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at øge afsætningen af økologiske fødevarer på udenlandske markeder. Projektet vil gøre dette igennem identifikation og inspiration af nøglepersoner fra de mest relevante markeder. Disse personer er både gate keepere samt inspiratorer på deres respektive markeder. Viden videregivet til disse personer har derfor potentielt mulighed for at nå mange interessenter. Indsatsen vil bestå af en grundig introduktion til produktion og forædling af økologiske føde- og drikkevarer. Deltagerne inviteres til at deltage på en bustur der tager dem rundt i det økologiske landskab. De vil stifte bekendtskab med produktionsmetoder fra frø til færdigt produkt. Imellem stoppene vil der være oplæg i bussen, hvor problemstillinger som "økologi kontra økonomi" bliver diskuteret.

Note 51. Få styr på økologien - læremiddel 7. - 9. klasse

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Hovedformål: Uddannelse

Projektets formål og indhold:

Der udarbejdes et fællesfagligt læremiddel om økologi til 7. – 9. klasse, som kan bruges i et fællesfagligt undervisningsforløb om "Produktion med bæredygtig udnyttelse af naturgrundlaget". Læremidlet udarbejdes i et samarbejde mellem Landbrug & Fødevarer (L&F) og Danmarks Naturfredningsforening (DN) med sparring fra pædagogisk konsulent for naturfag fra Center for Undervisningsmidler (VIA CFU) med henblik på at sikre, at materialet rammer den nye skolereforms ændrede krav og nye kompetencemål og dermed opfylder skolernes behov. Læremidlet er rettet mod undervisningen i alle tre naturfag og gør det lettilgængeligt for lærerne at sætte økologi på dagsordenen, når de i årsplanen skal inddrage et forløb om 'Produktion med bæredygtig udnyttelse af naturgrundlaget'. For at motivere til yderligere tværfagligt samarbejde om økologiens perspektiver udarbejdes endvidere supplerende moduler til fagene dansk og samfundsfag.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Note 52. Sofari 2015 – Oplev det økologisk griseliv

Tilskudsmodtager: Producentensammenslutningen Fremme af Økologisk Kvalitets Svinekød (FØKS)

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at øge danske forbrugeres viden om økologi og den økologiske svineproduktion med henblik på at stimulere deres interesse for at købe økologisk svinekød samt skabe troværdighed om den økologiske produktion. Ved et landsdækkende arrangement søndag den 31. maj 2015 åbner 10 -12 af landets større økologiske svineproducenter dørene til deres bedrifter. Projektet vil skabe synergi med øvrige forbrugerrettede aktiviteter i forbindelse med fejringen af Ø-mærkets 25 års fødselsdag.

Der udarbejdes aktivitetstilbud og materialer, som stilles til rådighed for alle økologiske svineproducenter – samtidig iværksættes en styrket central kommunikationsindsats via de sociale medier, web, pressen og i detailhandlen for at skabe opmærksomhed om aktiviteten.

Målgruppen for aktiviteten er dels børnefamilier, dels den kvalitetsbevidste storbyboer. Det forventes, at mindst 5000 deltager direkte i aktiviteten og får øget deres kendskab til økologisk produktion generelt og i særdeleshed til den økologiske svineproduktion. Endvidere vil medieomtalen i forbindelse med aktiviteten skabe en generel øget opmærksomhed på økologi. Effekter som, her og nu og på sigt, forventes at have en positiv effekt på det økologiske forbrug generelt og i særdeleshed på afsætningen af økologisk svinekød til danske forbrugere.

Note 53. Økologiske æbler – markedsanalyse og information

Tilskudsmodtager: Danske Økologiske Erhvervsfrugtavlere

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at fremme afsætningen af økologiske æbler. Projektet er relevant, da især det danske marked for økologiske æbler for øjeblikket er meget vanskeligt. Blandt andet mangler branchens avlere struktureret viden om de forskellige afsætningskanalers indkøbsadfærd, og afsætningsleddet mangler faglig viden om og forståelse for den økologiske æbleproduktion.

Projektet gennemføres i to arbejdsplaner:

- Markedsanalyse for æbler (og pærer) med struktureret indsamling af viden om barrierer, behov og muligheder på dagligvaremarkedet, foodservice og andre afsætningskanaler, herunder viden om mængder, sorter, klargøring til salg, salgsstatistik og forbrugernes anvendelse af æbler.
- Informationsmaterialer om økologisk æbleproduktion, dyrkningsbetingelser, sorter, anvendelsesmuligheder (opskrifter), sæsonvariation – målrettet aftagere og slutbrugere.

Note 54. FoodNet – et open source IT-medlemssystem for økologiske fødevarefællesskaber

Tilskudsmodtager: Københavns Fødevarefællesskab

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at udvikle et open source IT-system, der på sigt kan bruges af alle landets økologiske fødevarefællesskaber til at håndtere medlemmer, bestillinger, indkøb og vagter. En af de største barrierer for fødevarefællesskabernes vækst – og dermed for øget afsætning af økologiske fødevarer gennem disse lokale fællesskaber – er det administrative arbejde forbundet med medlemmernes bestillinger og betalinger, samt med indkøb og kommunikation med de lokale økologiske producenter, der ikke alene leverer fødevarerne, men også indgår i tæt samarbejde med deres lokale fødevarefællesskaber. Et sådant system, som

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Foodnet, vil ikke alene mindske drifts- og arbejdsomkostninger i de enkelte fødevarefællesskaber betragteligt, det vil også lette arbejdsgangene for de økologiske producenter, der leverer til fødevarefællesskaberne, og øge afsætningen af økologiske fødevarer ved at:

- gøre det betragteligt lettere for fødevarefællesskabernes nuværende medlemmer at bestille fødevarer online.
- tiltrække yderligere medlemmer og lette opstarten af flere fødevarefællesskaber rundt om i landet.
- gøre det lettere for små økologiske fødevareproducenter at afsætte deres varer til fødevarefællesskaberne.
- understøtte længeresigtet budgettering og afsætningsaftaler mellem fødevarefællesskaberne og de enkelte producenter, hvilket vil give øget økonomisk sikkerhed for begge parter.

Note 55. ØkoStartpakke – en opstartspakke for økologiske fødevarefællesskaber

Tilskudsmodtager: Københavns Fødevarefællesskab

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at indsamle erfaringer og viden fra andre fødevarefællesskaber i en "opstartspakke" med konkrete råd og redskaber, der kan gøre det så let som muligt for interesserede ildsjæle at starte et fødevarefællesskab lokalt hvor de bor. Arbejdet med at udvikle en sådan startpakke vil også give anledning til øget samarbejde, erfaringsudveksling og netværksdannelse – ikke alene på tværs af de deltagende fødevarefællesskaber, men også blandt de økologiske producenter, der leverer fødevarer til disse fællesskaber.

Siden opstarten af Københavns Fødevarefællesskab i 2008 er der startet mere end 15 fødevarefællesskaber rundt om i Danmark. De har i løbet af kort tid etableret sig som lokale aktører, der i samarbejde med økologiske producenter sikrer en stabil og voksende afsætning af friske, lokale og økologiske fødevarer. Interessen for fødevarefællesskaber er stadigt stigende, og mindst yderligere 10 fødevarefællesskaber er under opstart rundt om i Danmark. Men endnu har vidensdelingen, samarbejdet og erfaringsudvekslingen mellem eksisterende og opstartende fødevarefællesskaber været meget begrænset. Projektet vil derfor imødekomme denne udfordring ved hjælp af en "opstartspakke" til hjælp for de nye fødevarefællesskaber.

Projektet er ikke omfattet af statsstøttere reglerne, da det vurderes, at det ikke har markeds-mæssige konsekvenser og derfor ikke påvirker konkurrenceforholdene.

Note 56. POPkorn (Udvikling af populationer af korn)

Tilskudsmodtager: Agrologica

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold:

Korn dyrkes også i økologisk landbrug normalt som monokulturer af genetisk ensartede sorter, selvom dette principielt strider imod de økologiske principper om biodiversitet og en målsætning om at følge naturlige principper for regulering af bl.a. plantesygdomme. EU's såsædslovgivning har hidtil krævet, at kun genetisk ensartede sorter kunne godkendes til markedsføring, men en ny forsøgsordning fra EU åbner for muligheden for, at der i perioden 2015-18 kan markedsføres heterogene sorter eller korn-populationer.

Projektet vil frembringe populationer af forskellige kornarter og med forskellige anvendelsesegenskaber, således at økologiske landmænd får mulighed for at afprøve det i praksis.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Note 57. COBRA (Coordinating Organic plant Breeding Activities for Diversity)

Tilskudsmodtager: Agrologica

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold:

COBRA er et stort projekt med 41 partnere fra 16 forskellige europæiske lande. Projektet søger at udvikle metoder til forbedring og effektivisering af økologisk planteforædling. Særligt fokuseres der på at udvikle metoder til at arbejde med populationer i stedet for med genetiske ensartede sorter og at udvikle metoder til forbedret resistensforædling mod udsædsbårne sygdomme.

I normal planteforædling udvælger man planter, som har de egenskaber, man ønsker, og opformere disse til en sort. I selvbestøvende arter som hvede og byg bliver en sort på den måde genetisk ensartet. Hvis man ønsker større diversitet i marken for at opnå et mere naturligt økosystem og robusthed i dyrkningen, bliver man nødt til at udvikle nye metoder til at undgå planter med uønskede egenskaber. I projektet vil der blive udviklet metoder til masseselektion af mangfoldige populationer, både i form af mark-selektion og selektion af høstede kerne. Udsædsbårne sygdomme udgør et særligt problem i økologisk planteforædling, både fordi emnet har været uden prioritet i konventionel planteforædling, hvor denne gruppe af sygdomme bekæmpes ved bejdsning med svampedræbende midler, men også fordi de metoder, som man plejer at bruge i økologisk landbrug, f.eks. sædskifte, ikke har effekt på de udsædsbårne sygdomme, som følger frøet og ikke marken. Projektet vil udvikle et differential-sortiment af smitteracer, som kan forbedre den økologiske resistensforædling af hvede.

Note 58. Synliggørelse af økonomien i økologien

Tilskudsmodtager: Syddansk Økologi, Syddansk Kvæg

Hovedformål: Rådgivning

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at udarbejde og synliggøre det økonomiske resultat ved økologien i forhold til en konventionel produktion. Dette er fortsat et stort behov i Sønderjylland, idet kun et fåtal har tilvalgt økologien indenfor de senere år og fortsat mange eksisterende økologer overvejer tilbagelægning.

I projektet gennemføres omlægnings og fastholdelsestjek hos landmænd.

Note 59. Kortlægning af smitte med Campylobacter hos økologiske slagtekyllinger

Tilskudsmodtager: Danmarks Tekniske Universitet, Fødevarainstitutet

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold:

Projektet vil beskrive introduktionen og spredningen af Campylobacter hos økologiske slagtekyllinger og så vidt muligt relatere forekomsten til produktionspraksis såvel som til smittepresset fra det omgivende miljø. Den indhentede ny viden forventes at kunne danne grundlag for at udpege forslag til, hvordan de økologiske producenter om muligt kan reducere risikoen for Campylobacter i udegående slagtekyllinger, på de præmisser som er givet ved de økologiske principper og regler.

Der indsamles løbende prøver fra kyllinger og omgivelser hos 8-10 producenter af udegående slagtekyllinger igennem 1 år (2015) og ligeledes hos 4-5 hobbyavlere med små flokke af fritgående kyllinger. Prøverne undersøges for forekomst af Campylobacter (prævalens og koncentration) flere gange i løbet af opdrætsperioden og året. Der vil blive opbygget en prøvebank ud fra prøverne og et udvalg af prøveprodukter (fx DNA, PCR-produkter, tarmflora).

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Note 60. Lokal Økologi i Lokale Gryder i Lejre Kommune

Tilskudsmodtager: Lejre Kommune

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

I Lejre er der stor interesse for styrke afsætningen af de lokale økologiske fødevarer. Aktuelt omlægges de kommunale køkkener til mere økologi. I 2015 sættes særligt fokus på at styrke den lokale økologiske afsætning. Lysten til at være med er stor. Det viser en ny undersøgelse foretaget af Lejre Økologiske Fødevarefællesskab (LØFF) i 2014, som dokumenterer, at lokale økologiske producenter gerne vil afsætte deres varer mere lokalt, og at den lokale efterspørgsel af disse varer også er stor blandt de kommunale køkkener, lokale restauranter og fødevarevirksomheder. Desværre viser undersøgelsen også, at en række forhold pt. blokerer for udviklingen af den lokale økologiske afsætning. Det gælder særligt producenterens manglende evne for at imødekomme lokale køkkeners og kunders behov for fx vaskede grøntsager, stabilt vareudbud, effektiv varebestilling og levering. Der mangler simpelthen operatører, som formår at binde den lokale økologiske efterspørgsel sammen med den lokale økologiske produktion.

Der er derfor brug for handling, og formålet med dette projekt er derfor, at støtte udviklingen af helt konkrete unikke lokalt forankrede forretningsmodeller, der kan skabe de nye og nødvendige forbindelser mellem den lokale økologiske efterspørgsel og produktion. Projektet inviterer derfor eksisterende- og potentielle personer, organisationer og virksomheder med lyst, kompetence og interesse for at påtage sig en aktiv rolle i problemløsningen til at deltage i et udviklingsforløb, hvor de gennem rådgivning, sparring og netværk bliver klædt på til at gå ind i markedet/problemløsningen som ny lokal operatør.

Projektet er ikke omfattet af statsstøttere reglerne, da det vurderes, at det ikke har markedsmæssige konsekvenser og derfor ikke påvirker konkurrenceforholdene.

Note 61. Den Økologiske Kommune: Ny Lokal Torvehal

Tilskudsmodtager: Lejre Kommune

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

I Lejre er der blandt forbrugere, besøgende, turister, restauranter, virksomheder og offentlige køkkener stor interesse for de lokale økologiske fødevarer, og blandt de lokale økologiske fødevareproducenter er interessen tilsvarende stor for at afsætte lokalt. Desværre dokumenterer en ny undersøgelse, foretaget af Lejre Økologiske Fødevarefællesskab (LØFF) i 2014, at en række forhold aktuelt blokerer for udviklingen af den lokale økologiske afsætning. Ved at gennemføre forretnings- og konceptudvikling omkring den nye Torvehal i Hvalsø sikrer Lejre Kommune, at projektet i høj grad kan blive et aktiv for Den Økologiske Kommune og være et værktøj til at nedbryde de barrierer, der aktuelt hæmmer den lokale økologiske afsætning. Lejre Kommune ser store muligheder i den nye Torvehal, der rummer potentiale som kommunens nye centrale 'fødevarehub', økologifyrtårn, mødested, fællesrum, bylivsmotor og medium for den lokale økologiske afsætning med mange mulige arbejdsopgaver og funktioner, herunder samling, opbevaring, forarbejdning, distribution, udvikling og markedsføring af den lokale økologiske produktion.

Projektet er ikke omfattet af statsstøttere reglerne, da det vurderes, at det ikke har markedsmæssige konsekvenser og derfor ikke påvirker konkurrenceforholdene.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Note 62. Udvikling af nye lokale veje for økologisk kød-udbud til offentlige køkkener

Tilskudsmodtager: Fonden Københavns Madhus

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at udvikle og afprøve en model for et funktionssamarbejde mellem et storkøkken og lokale leverandører af økologisk kød, som kan bruges til at forsyne offentlige køkkener med økologisk kød. Samtidig udvikles der en skabelon for, hvordan levering af økologisk kød kan skrives ind i et udbudsmateriale som et funktionssamarbejde. Dermed er det målet at fremme en øget lokal afsætning af økologisk kød til storkøkkener.

Projektets business-case tager udgangspunkt i plejecentrets køkken, som har udfordringer med at indføre økologisk kød i måltiderne, og projektet er af generel interesse for både private men især offentlige storkøkkener. Der er ganske særlige udfordringer forbundet med at indkøbe økologisk kød til det offentlige, idet økonomien er en stor barriere. Derudover er det stort set umuligt, inden for de gældende regler om offentlige udbud, at sikre, at de varer, man køber, er af lokal oprindelse. Projektets samarbejdsidé bygger på en antagelse om, at der er mulighed for besparelser, hvis alle led i værdikæden går sammen om at tænke nyt med hensyn til planlægning og kommunikation. Udgangspunktet er, at køkkenet aftager hele dyr, - og at alt på dyret skal bruges. Specielt lægges der vægt på et tæt samarbejde mellem køkken og slagter om at koordinere menuplaner, udskæringer og mængder. Med plejecentret som business-case samarbejder projektets parter om at udtænke og beskrive, hvordan et sådan "funktionssamarbejde" kan fungere, og om at finde en ressource-rational model, hvormed en besparelse på det dyre økologiske kød kan opnås.

Projektet er ikke omfattet af statsstøttere reglerne, da det vurderes, at det ikke har markedsmæssige konsekvenser og derfor ikke påvirker konkurrenceforholdene.

Note 63. Uddannelsesdage og Netværk for Økologiske Gårdbutikker

Tilskudsmodtager: Producentforeningen "De Økologiske Gårdbutikker"

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at udvikle et nyt tilbud til økologiproducenter med gårdbutik, om en række tematiske uddannelsesdage som ramme om dels kompetenceudvikling og videndeling og dels netværksdannelse og samarbejde. Målet er at klæde økologiproducenter med gårdbutik bedre på til forretningsudvikling, lokal markedsføring og "det personlige salg" samt det at påtage sig et værtskab, når de byder indenfor på bedriften via deres gårdbutik og tilknyttede arrangementer.

Selvom mange økologiproducenter har et ønske om at afsætte lokalt og kunne fortælle om og formidle deres historier og produkter, er de færreste uddannet inden for butik eller markedsføring og oplever derfor store udfordringer her. Dertil kommer, at de økologiske gårdbutikker har særlige udfordringer bl.a. knyttet til de særlige regler omkring salg af økologiske fødevarer og omkring kundernes forventninger til økologien og formidlingen vedrørende produkter og produktion. Derfor er der et stort behov for både viden og kompetenceudvikling på en række områder samt erfaringsudveksling og netværk blandt producenterne. Der findes dog ikke i dag kursus- eller efteruddannelses tilbud målrettet økologiproducenter med gårdbutik. Derfor ønsker producentforeningen at afholde en række uddannelsesdage for økologiproducenter med gårdbutik omkring de temaer, som der er behov for mere viden om og erfaringsudveksling omkring.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Note 64. Mobile Hønehuse – græsbaseerede højværdi æg til direkte salg

Tilskudsmodtager: Landboforeningen Gefion / Økologisk Rådgivning

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at fremme den lokale produktion og afsætning af æg fra mobile hønehuse. Viden indsamles og herefter skal viden om det mobile koncept spredes til alle interessenter, såsom producenter, rådgivere og offentlige myndigheder. Derigennem kan etableringen af mobile hønehus produktioner, baseret på fast adgang til frisk græs, iværksættes. Det skal belyses, hvilke behov huse til professionelle med mere end 30 og mindre end 200 høns, skal opfylde, samt hvordan de kan indgå i en tættere By-Land interaktion, f.eks urban farming, CSA, COA.

Note 65. Bornholm Økoafsætning og -samarbejde (Bafsa)

Tilskudsmodtager: Bornholms Landbrug

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at facilitere og bistå med rådgivning om opstart af fælles koncept for afsætning af lokal økologisk produktion af hhv. frugt og grønt samt kød på Bornholm. Bornholms økologiske areal været stigende de sidste 10 år, og i en grad som procentuelt overstiger resten af landets regioner. Dette er sket gennem et særdeles velfungerende samarbejde mellem de eksisterende økologer og ny-omlæggerne. Den øgede omlægning mødes nu af et producentbehov for forbedrede muligheder for afsætning. Dette både lokalt og uden for øen. Fokus er på hhv kød og frugt/grønt/kartofler. En initiativgruppe af 15 lokale producenter har derfor startet en proces hen imod en organisering af fælles afsætning og udbygning af det eksisterende økologiske matrix-samarbejde. Der er mange "flaskehalse" og man har erkendt at der skal udarbejdes et koncept, som kan favne hele værdikæden og de implicerede interessenter. Projektet vil bistå initiativgruppen med udarbejdelsen af dette koncept, som bl.a. indeholder formalisering af samarbejdet i en producentforening, organisering, oprettelse og fastholdelse af salgskanaler, forarbejdning på øen, logistik og produktionskoordinering, udarbejdelse af Brand og værdisæt, kontakt til offentlige køkkener, detailhandel og andre afsætningskanaler m.m.

Note 66. Madhuset i Halkær Ådal – et økologisk afsætningsløft til hele Nordjylland

Tilskudsmodtager: Halkær Kro og Madhus

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Halkær Kro ligger midt i et smørhul af økologiske landmænd. Der udvikles en unik vifte af praksisbaserede mad kurser og madevent på eller ved Halkær Kro, og sammen med eller hos lokale landmænd. Amatører og professionelle i alle aldersgrupper skal med tiden kunne komme og blive inspireret i det økologiske spisekammer i Halkær. Via Madhuset vil man skabe ny afsætning, og løfte og udvikle i første omgang 3 helt lokale økologiske producenter med hver deres udfordringer og muligheder.

Note 67. Formidling af økologiske producenter ved Knuthenlund - Fælles formidling om økologi og samarbejde med producenter og lokalsamfund

Tilskudsmodtager: Knuthenlund Gods

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at etablere formidling målrettet de mange besøgende på Knuthenlund, som kan medvirke til at formidle økologi, og fremme afsætningsmuligheder for lokale økologiske produkter. Knuthenlund vil med støtte til fælles formidling af lokale producenter og lokalområdets forhold for økologisk produktion

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

kunne fremme afsætning af økologiske varer. Knuthenlund er udgangspunkt for udvikling og markedsføring af økologiske producenter. Knuthenlund har taget initiativ til dannelsen af foreningen Native Cooking Award der giver lokale producenter mulighed for at præsentere produkter for kokke fra indland og udland. De lokale producenter får herved adgang til nye mulige markeder og afsætningsmuligheder. Knuthenlund besøges årligt af ca. 30.000 i gårdbutikken og til det årlige arrangement Native Cooking Award. På Knuthenlund er der indrettet et formidlingsrum, men der er ikke etableret formidling i rummet, hvilket projektet imødekommer.

Note 68. Velfærdsslagtet studekød fra Varde Ådal

Tilskudsmodtager: Bjarne Larsen

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Formålet med projektet er at udvikle et koncept til produktion og afsætning af studekød fra Varde Ådal. Det er en central del af projektet, at studene slagtes hjemme for derigennem at opnå så høj dyrevelfærd samt spisekvalitet som muligt.

Projektet omfatter tre aktiviteter:

- Produktion af stude – med henblik på høj velfærd og ensartet kødkvalitet fra stude opdrættet på naturarealer.
- Identifikation af optimal slagteproces, velfærdsslagtning – som omfatter skånsom og etisk forsvarlig hjemmeslagtning, så dyret undgår stress i forbindelse med transport til slagtehus og aflivning.
- Tilberedning og afsætning af studekødet. Høje krav til etik, velfærd og kødkvalitet indebærer også høje priser på slutprodukterne. Afsætningen rettes derfor direkte mod det kundesegment, som er villige til at betale en merpris, hvis etik i produktion og slagtning, høj dyrevelfærd og høj spisekvalitet går hånd i hånd.

Note 69. Direkte salg via afhentningsmodul med automatisk kodelås og lange åbningstider. Nyt afsætningskoncept fra mark til bord – direkte og uden spild

Tilskudsmodtager: Seerupgaard Udvikling IVS

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at løse en væsentlig barriere for direkte salg – nemlig nem tilgængelighed af friske varer for forbrugere i en større del af døgnet. Projektets formål er at udvikle og afprøve et nyt afsætningskoncept, der ved hjælp af software og et afhentningsmodul med kodelåssystem, vil gøre det muligt for forbrugerne at bestille varer direkte fra marken, som de kan afhente den følgende dag. Selvbetjeningsløsningen vil muliggøre lange åbningstider til glæde for forbrugerne, og samtidig frigiver det ressourcer for producenten, der i stedet for at passe en gårdbutik, stalddørssalg eller stå på et marked, vil kunne bruge tid på at passe marken og optimere kvalitet og udbytte.

Note 70. Praktisk guide for mindre producenter. Vilkår og regler vedrørende lokal produktion og afsætning af økologiske fødevarer

Tilskudsmodtager: Comida Fødevarerådgivningen A/S

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at udvikle og formidle en enkel og praktisk guide med anvisninger og værktøj, der sikrer, at daglige produktionsprocesser, regler og lovgivninger kan opfyldes for forskellige produktgrupper ved lokal afsætning via flere typer afsætningskanaler. Guiden tager udgangspunkt i producenternes daglige produktion og vilkår.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Økologiske avlere og mindre fødevarerproducenter står ofte over for store udfordringer, hvis de vil producere og forarbejde varer, de vil afsætte direkte – fra egen gårdbutik, til lokale køkkener, restauranter, markeder eller til den lokale dagligvarehandel. Ingen regler og love er tilpasset disse håndværksbaserede mikro-produktioner, og der er findes ingen systematiske eller praktiske anvisninger på, hvordan de bedst opfylder de mange ofte overlappende krav og regler på en enkel måde. Der findes for eksempel ikke praktiske anvisninger på, hvordan producenten nemmest kan gennemføre produktion og overholde lovgivningen i eksisterende bygninger (etablere et mindre pakkeri eller kartoffelskrælleri) eller hvordan økologikontrollen kan gennemføres for små producenter uden større dobbelt bogholderi. Desuden udmøntes den praktiske fortolkning af reglerne forskelligt og tilfældigt. Flere producenter har gode praktiske erfaringer og løsninger, som projektet vil søge at formidle.

Projektet er ikke omfattet af statsstøttere reglerne, da det vurderes, at det ikke har markedsmæssige konsekvenser og derfor ikke påvirker konkurrenceforholdene.

Note 71. Øget Økologiforsætning i Jammerbugten i Nordjylland – med lokalt aftryk og socialt ansvar

Tilskudsmodtager: Raad & Daad S.M.B.A

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektet har to overordnede formål: At udvikle vores økologiske fødevarerproduktion og lokale afsætning samt at skabe en ny model for forbrugerkontakt – som kombinerer lokale afsætningsaktiviteter med social ansvarlighed og øget lokal trivsel og tryghed. Raad og Daad har tre hovedkunder: Den nye lokalkøbmand, det lokale hotel, og vores ugentlige varerute med udbringning af abonnementskasser. Afsætningen i disse 3 salgskanaler skal i samarbejde med kunden, analyseres, forbedres og øges. Raad og Daad vil i projektet opsamle og registrere forløb og erfaringer, med henblik på lave en "drejebog" der viser en social og lokal forankret løsningsmodel for afsætning af økologiske fødevarer. Projektet bakkkes op af Jammerbugt kommune, som medvirker aktivt til at skabe nye bæredygtige relationer mellem borgerne i kommunen bl.a. via aktiviteterne i projektet.

Note 72. Afsætning af specialprodukter fra landbrug omkring Skjern Enge

Tilskudsmodtager: Økogårdene Skjern Enge

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Økogårdene Skjern Enge etablerede egen afsætning primært af kød i 2013. Økogårdenes direkte salg har primært været koncentreret om internetsalg af kasser med forarbejdede kødprodukter til forbrugere i hele Danmark. Salget vækster konstant. Produkterne differentierer sig især ved at være egnsbestemt kvalitet via Slagter Sørensens forarbejdning samt convenience ved levering til forbrugers dør. Den første succes med direkte afsætning er således rigtig godt på vej. Gruppens ambition er imidlertid at øge salget lokalt og at sætte Skjern Enge på dagsordenen hos de forbrugere, der handler via internettet. Målet er at udvikle stort direkte salg lokalt og skabe nye lokale samarbejdsformer om forarbejdning og afsætning.

Note 73. Lokal biodynamisk afsætning - mere salg og til flere kunder

Tilskudsmodtager: Foreningen for Biodynamisk Jordbrug

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at styrke den positive udvikling i afsætningen af produkter fra biodynamiske jordbrug til lokale kunder til gavn for de økonomiske, sociale og forståelsesmæssige relationer mellem bonde og kunde. De skal medvirke til at udbygge samarbejdet om at sikre udviklingen af lokale fødevarerprodukter på tværs af traditionelle grupperinger/interesser. Et vigtigt fokus er at støtte forarbejdning af råvarer på gården (fx korn til

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

mel/brød, frugt til most, fra hele dyr til forbrugereggede stykker) for at øge merværdien af råvarerne og give basis for at oprette/fastholde arbejdspladser på gården. Aktiviteterne vil omfatte: Erfaringsudveksling mellem landmænd om salg og information, Aktiviteter på gårde for lokale forbrugere, Præsentation i lokale medier (aviser, TV) af gården og dens produkter, Informationer på hjemmesider og facebooksider, Støtte til etablering af 'kogræsserlaug' for forskellige produkttyper, 'Sådan laver vi dine madvarer'-arrangementer for forbrugergupper, Deltagelse på lokale fødevarer-messer og produktpromoveringer.

Effekten vil være en tættere kontakt og kendskab til forbruger i lokalområdet og en merværdi for gårdens produkter. Det kan føre til nye samarbejdsrelationer med private, med virksomheder og/eller institutioner, der kan føre til flere arbejdspladser på gårdene.

Note 74. Nye muligheder for involvering af forbrugere med henblik på en mere effektiv naturpleje og udvidelse af det økologiske areal

Tilskudsmodtager: Det Længste Strå

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er med udgangspunkt i Hesselbjerggaards aktiviteter at styrke afsætning af økologisk kød, styrke det lokale samarbejde omkring naturpleje med det formål at producere mere kød på et større omlagt areal, styrke samarbejdet mellem eksisterende foreninger og enkeltpersoner i området f.eks. kogræsserforeninger, grundejere, naturfagslærere, kommunerne, at styrke det faglige niveau og stille lokaler og ressourcer til rådighed på lejebasis for disse aktiviteter på Hesselbjerggaard. Projektets konkrete indhold er:

- Etablering af køle/fryserum under foreningslokalet på kornloftet. Kølerummet skal fungere som opskæringslokale for de halve dyrekroppe, der hjemtages fra det lokale slagtehus. Fryserummet skal sikre opbevaring af naturplejekødet. I dag har ganske få forbrugere en kummefryser, derfor er fryseren en genopdagelse af tidligere tiders andelsfrysehus.
- Etablering af samarbejde mellem områdets eksisterende gårdbutikker med henblik på at styrke afsætning af økologisk kød til lokale, og på sigt også til detailhandelen,
- Etablering af en prototype ubemandet stalddørssalg, hvor kunder via en kode betaler og henter kød. Her er den travle forbruger uafhængig af åbningstider.
- Etablering af foreningslokale på Hesselbjerggaards gamle kornloft. Lokalet, skal danne ramme omkring faglig formidling til hovedet og gastronomiske oplevelser til maven for alle naturpleje interesserede. Udrustning af lokalet med it-undervisningsmidler som computer, projektor, webcams og andre elektroniske hjælpemidler.

Note 75. Lokal afsætning af gourmet charcuterier af sortbroget landrace svin

Tilskudsmodtager: Trolldgaarden v/ Phillip Dam

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at udvikle og afsætte gourmet charcuterier lavet af sortbroget landrace svin, herunder skinkeprodukter, røgvarer og salamier. Kvalitetsbevidste forbrugere efterspørger pålægsvarer, idet udvalget af økologisk pålæg i butikkerne er ensformigt og kedeligt, og kunderne er villige til at betale den nødvendige merpris. Udfordringen er, at der er brug for at udvikle produkter, opskrifter og nye afsætningsmetoder. Afsætningsmetoden og produkternes udformning skal tilpasses travle og bevidste forbrugere, både med henhold til smag, etik og varernes tilgængelighed. Projektets indsats omfatter: Udvikling af gourmet charcuteri lavet af sortbroget landrace svin samt afsætning, markedsføring og salg af gourmet produkter af sortbroget landrace svin.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Note 76. Afsætning af specialmel på specialmarkeder i Nordsjælland og København

Tilskudsmodtager: Mørdrupgård Korn Aps

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at fremme afsætningen af økologisk, lokalt dyrket og produceret korn og melprodukter af særlig høj konsum kvalitet. Initiativet rettes både mod professionelle og private forbrugere. Der skal udvikles et lokalt afsætningskoncept, hvor gårdens geografiske placering og viden om nye og gamle korsorter udnyttes fuldt ud. Dette skal ske gennem direkte dialog med kunderne/forbrugerne, for at sikre optimalt udbytte af indsatsen. Sociale medier, markvandring, deltagelse på forskellige markeder samt andre aktiviteter skal sikre dette. Konceptet skal have stor tilgængelighed for kunderne, derfor er det vigtigt at kende kundernes behov og ønsker.

Projektet udføres gennem fem aktiviteter: 1) Udvikle og afprøve dialogbaseret produktion og salg til engros kunderne. Herunder distribution., 2) Etablere en online salgskanal / e-handelsfunktion, der gør kommunikation let begge veje., 3) Få designet emballage / grafik som understøtter møllens idégrundlag og berettigelse., 4) Afprøve modellen på en mindre kundegruppe, evaluere og tilrette, så den bliver optimal., 5) Starte salget på baggrund af de indhøstede erfaringer til både private og professionelle.

Note 77. Frisk brød til lokale forbrugere fra lokale møllerier

Tilskudsmodtager: Skærtøft Mølle

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at dokumentere den økonomiske bæredygtighed i at levere friskbagt brød til lokale børnehaver, restauranter og caféer i nærområdet samt til private forbrugere gennem salg "fra staldøren". Erfaringerne fra projektet skal være rollemodel for, hvordan det er muligt at kombinere kornproduktion, melproduktion og brødbagning, og derigennem at give et lokalområde ny adgang til sunde og velsmagende brød af høj kvalitet. Det ligger også i projektets ide, at dokumentere nye former for samarbejde med andre lokale/regionale fødevarerproducenter, der skal leverer råvarer til bageriet. "Bedre brød til alle" er hovedideen i projektet, hvis formål er at udnytte den resurse, der ligger i de mange små, økologiske møllerier, der er skudt op over hele Danmark gennem de seneste 10 år. Projektet er samtidig en afsøgning af nye, økonomisk forsvarlige forretningsmuligheder for disse små møllerier, som kan blive vigtige leverandører af kvalitetsbrød til deres lokale område – til institutioner, forretninger og private forbrugere. Samtidig kan disse møllerier, ved at supplere sig med et bageri, være med til at skabe liv i lokalsamfundet, både ved at tiltrække handlende og ved at etablere nye arbejdspladser.

Baggrund: På Skærtøft Mølle har man fået værdifuld inspiration fra England til at skabe ny dynamik i små lokale samfund omkring et mølleri med tilhørende bageri. Det er disse inspirationer, der skal testes i en dansk sammenhæng med udgangspunkt i Skærtøft Mølle og bageriet i Skærtøft Staldkøkken. Det skal blandt andet ske ved at indgå i dialog med lokale forbrugere om udvikling af konceptet i forhold til deres behov, samt gennem samarbejde med andre lokale fødevarerproducenter.

Note 78. CirkelKompost - Naturpleje som økologisk jordforbedring

Tilskudsmodtager: Krogerup Avlsgaard

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at afprøve og udvikle kompostering af afslået materiale fra plejkrævende naturarealer i husdyrfattige egne som middel til forøget lokal recirkulering af næringsstoffer og udpining af naturarealer.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

Det er en måde at bryde en af de største barrierer for øget lokalproduktion og -afsætning i Østdanmark, at der kan skaffes lokale næringsstoffer til planteproduktion.

Projektets hovedaktivitet er modtagelse og kompostering af afslået plantemateriale fra naturplejekrævende arealer. Herudover afprøves muligheden for at bruge 2 andre typer materialer fra naturplejeaktiviteter, nemlig grøde fra oprensning af de lokale vandløb samt opskyllet tang fra den nærliggende kyst. Begge disse materialers kvalitet vil nøje blive vurderet sammen med Naturerhvervsstyrelsens Økologiafdeling før anvendelse, så det sikres, at retningslinierne for import af materialer til et økologisk jordbrug overholdes. Hvorvidt grøde og tang kan anvendes afhænger af, om grøden er ren nok – altså uden affald – og om tangen overholder grænseværdierne for især cadmium. Analyser af tang og grøde vil afgøre, om disse indgår i komposteringen.

Materialerne leveres på Krogerup Avlsgaard, hvor de indgår som strukturmateriale til en milekompostering sammen med halm, kløvergræs, grøntaffald samt andre organiske restmaterialer. Milekompostering foregår ved sammenblanding af materialer i miler, der gennemkøres med kompostvender 15-20 gange over en 8-12 ugers periode. Det særegne ved metoden er, at den er fuldt iltet i hele komposteringsforløbet. Processen styres nøje i hele forløbet med målinger af CO₂-indhold og temperatur. Der udtages prøver til analyse af den færdige kompost, så dens kemiske og fysiske beskaffenhed kan fastslåes. Derved kan kompost lavet på materiale fra naturarealerne testes op imod "normalkompost". Gennem afprøvningserne i 2015 vil der opnås viden om de enkelte materialers evne og krav til at indgå i en milekompostering.

Note 79. Lokal afsætning af is fra gårdmejeri

Tilskudsmodtager: Ny Lundgård Ismejeri

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er udvikling af lokal afsætning af økologisk is – som er en følsom vare, der kræver dybfrost under transport og som har en relativ høj pris. Produkter af denne type skal afsættes til udvalgte målgrupper, som ønsker økologisk specialkvalitet, og dermed ikke er prisfølsomme. Forretningsgrundlaget for ansøger og samarbejdspartnere skal forbedres via ny distribution og øget lokal afsætning.

Projektet iværksætter tre aktivitetspakker:

- Afsætning direkte til forbrugere via salgsbil – optimering af salg pr. km og forbrugt tid, opnås igennem to aktiviteter: Varetur fra salgsbil med specialprodukter til boligkvarterer i Hornbæk ved Randers og Asmild i Viborg. Salg fra bil med fast holdeplads ved søerne i Viborg.
- Afsætning til lokale butikker - Kvickly Randers Storcenter og Løvbjerg, Viborg, opåes igennem udviklingen af en model for henholdsvis placering på frys sammen med tilsvarende produkter og for selvstændig profilering i lokale dagligvarebutikker.
- Afsætning til og samarbejde med restauranter der fx ønsker egne profil-produkter evt. eget brand

---

Note 80. GRO - et projekt om lokal og bæredygtig fødevarerproduktion i København

Tilskudsmodtager: ØsterGRO

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at skabe platform for formidling og afsætning af økologiske, lokalproducerede fødevarer – ikke blot de fødevarer, som produceres på taget, men også økologiske varer fra landet, ved at ØsterGRO opretter et tæt koblet samarbejde med en lokal økologisk gård i Københavns omegn. ØsterGRO er et lokalt og åbent bylandbrug, der afsætter grøntsager, æg og honning til foreningens CSA medlemmer, og hvor byens beboere kan følge en økologisk produktion af fødevarer, når ØsterGRO arrangerer rundvisninger, foredrag, workshops, undervisningsforløb, farmers markeder og middage. Salg af fødevarer sker via en CSA model, Community Supported Agriculture, som direkte forbinder landmænd og aftagere. Formålet for 2015

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2015

er blandt andet at etablere et samarbejde med en gård(e) om fælles afsætning via CSA modellen til 40 medlemmer. Derudover ønsker GRO at udbrede bylandbrug og rådgive offentlige institutioner og virksomheder om etablering og følger heraf. For at opnå økonomisk bæredygtighed arbejdes der i 2015 også på blandt andet at skabe samarbejder med Københavns Kommune om tilbud til formidling i folkeskolen.

Note 81. Fjerpilning og den ernæringsmæssige sammenhæng

Tilskudsmodtager: Aarhus Universitet

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at kortlægge det nuværende niveau af fjerpilning, fjerædning og kannibalisme i skrabe- og økologiske æglæggerbesætninger samt at undersøge den ernæringsmæssige sammenhæng. Der vil blive redegjort for variation mellem produktionssystemer og hønselinjer. Det undersøges, om det er muligt at identificere nogle blodparametre, der er korreleret med risikoen for udvikling af fjerpilning, fjerædning og kannibalisme, og dermed kan bruges forebyggende til at undgå udvikling af problemadfærd.

Dataindsamlingen vil blive udført i 50 besætninger fordelt ligeligt på besætninger med skrabe- og økologiske høner. Fjerdrag- og hudbedømmelser vil blive foretaget, og strølesprøver vil blive analyseret for indhold af fjer. Disse data vil blive sammenholdt med foderprøver analyseret for næringsstofindhold. Endelig vil der blive udtaget blodprøver i udvalgte besætninger med henblik på analyse for mulige risiko-parametre. På kort sigt vil projektet således bidrage med relevant dokumenteret information til vurdering af muligheden for og konsekvenser af et eventuelt forbud mod næbtrimning i den konventionelle ægproduktion. I det lange perspektiv vil projektet bidrage til udvikling af en metode til at undgå udvikling af fjerpilning.

Note 82. Græs og grøntaffald til grise

Tilskudsmodtager: Dyrenes Beskyttelse

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at bidrage til bæredygtig udvikling og vækst i den økologiske landbrugsproduktion baseret på omlægning af mindre landbrug til alsidig, miljøvenlig og højværdi økologisk svineproduktion. Specifikt vil projektet undersøge effekten af en innovativ foldstrategi baseret på hyppigt foldskifte og vedvarende græs på 1) grisenes vækst, foderudnyttelse og sundhed samt 2) slagtekroppens indhold af omega 3:6 fedtsyrer og skatol og lugt. Projektet skal anses som et pilotprojekt der kan danne grundlag for et egentligt senere forskningsprojekt.

Note 83. Produktion af økologiske danske figer i uopvarmet plasttunnel Fase III af III

Tilskudsmodtager: Westergaards Planteskole

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold:

Projektets formål er at skabe det videnmæssige grundlag for en dyrkning og afsætning af dessert-figen i Danmark, herunder optimere dyrkningsparametrene sortsvalg, voksemedier, vanding, samt temperatur og fugtighed i dyrknings- og post harvest situationer. Yderligere ved hjælp af vareprøver at vurdere størrelsen af markedspotentialet for det færdige produkt. Projektet har potentiale som udslagsgivende faktor for færdig-udviklingen af en for danske gartneri helt ny niche-kultur med afsætningsmuligheder inden for bl.a. hotel- og restaurationsbranchen. Der gennemføres kontrollerede dyrkningsforsøg i plasttunnel med de 3-4 mest lovende sorter af spisefigen, *Ficus carica*, med det formål at optimere sortsvalget, dyrkningsparametre og post-harvest behandlingen. Der produceres færdigvarer i mængder af en størrelse, der muliggør en vurdering af markedspotentialet i samarbejde med aftagere og slutbrugere. Det færdige produkt smagsanalyseres ved blindtests. Projektets resultater formidles via westergaard.dk, åbent-hus arrangement og artikler i fagblade.